

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollen för den 28 och 29 maj.

2 § Anmälan om återtagande av plats i riksdagen

Förste vice talmannen meddelade att *Gunnar Sandberg* (s) återtagit sin plats i riksdagen från och med den 1 juni, varigenom uppdraget som ersättare upphört för *Stefan Wikén* (s).

3 § Avsägelse

Förste vice talmannen meddelade att *Jacob Johnson* (v) avsagt sig uppdraget som suppleant i skatteutskottet.

Kammaren biföll denna avsägelse.

4 § Anmälan om kompletteringsval till skatteutskottet och EU-nämnden

Förste vice talmannen meddelade att Vänsterpartiets riksdagsgrupp på grund av uppkommen vakans anmält *Peter Pedersen* som suppleant i skatteutskottet samt att Moderata samlingspartiets riksdagsgrupp anmält *Jan R Andersson* som suppleant i EU-nämnden.

Förste vice talmannen förklarade valda till

suppleant i skatteutskottet

Peter Pedersen (v)

suppleant i EU-nämnden

Jan R Andersson (m)

5 § Meddelande om ändring i kammarens sammanträdesplan

Förste vice talmannen meddelade att kammaren inte skulle göra uppehåll för gruppmöten *tisdagen den 5 juni* kl. 16.00–18.00.

6 § Meddelande om frågestund

Förste vice talmannen meddelade att vid frågestunden *torsdagen den 7 juni kl. 14.00* skulle följande statsråd närvara:

Finansminister Anders Borg (m), statsrådet Mats Odell (kd), miljöminister Andreas Carlgren (c), integrations- och jämställdhetsminister Nyamko Sabuni (fp) och kulturminister Lena Adelsohn Liljeroth (m).

7 § Meddelande om partiledardebatt

Förste vice talmannen meddelade att partiledardebatt skulle äga rum *onsdagen den 13 juni kl. 9.00*.

8 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelser:

Interpellation 2006/07:539

Till riksdagen

Interpellation 2006/07:539 Svensk spelmarknad
av Lars Wegendal (s)

Interpellationen kommer att besvaras *tisdagen den 12 juni 2007*.

Skälet till dröjsmålet är andra åtaganden som inte har gått att ändra på.

Stockholm den 1 juni 2007

Finansdepartementet

Anders Borg (m)

Enligt uppdrag

Lilian Wiklund

Expeditions- och rättschef

Interpellation 2006/07:584

Till riksdagen

Interpellation 2006/07:584 Diskriminering av blodgivare
av Ulf Holm (mp)

Interpellationen kommer att besvaras *fredagen den 15 juni 2007*.

Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inbokad tjänsteresa utomlands.
Stockholm den 29 maj 2007
Socialdepartementet
Göran Hägglund (kd)
Enligt uppdrag
Marianne Jenryd
Expeditions- och rättschef

Prot. 2006/07:119
4 juni

9 § Svar på interpellation 2006/07:532 om flyktingars rätt till garantipension

*Svar på
interpellationer*

Anf. 1 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m):

Herr talman! Bodil Ceballos har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att förtydliga regelverket för flyktingars rätt till garantipension.

Reglerna om rätt till garantipension är tydliga på så sätt att de beskriver den enskildes rätt till förmånen samt beräkningen av försäkringstiden som grundar rätten. Garantipensionen är bosättningsbaserad, vilket innebär att alla som är folkbokförda i Sverige har rätt till förmånen. För att få full garantipension krävs att man har bott i Sverige i sammanlagt 40 år från det år man fyller 25. För personer som har fyllt 65 år och som inte får sina grundläggande försörjningsbehov tillgodosedda genom andra förmåner inom det allmänna pensionssystemet finns ett skyddsnet i form av äldreförsörjningsstöd. Det garanterar en rimlig levnadsnivå för den som på grund av till exempel låg garantipension annars får en otillräcklig levnadsnivå.

Man har dock gjort undantag i pensionsreglerna för grupper som har haft starka skäl att lämna sitt hemland och som genom flykten har gått miste om intjänade pensionsrätter. Undantaget gäller för dem som kommit till Sverige och konstaterats vara flyktingar eller skyddsbehövande i övrigt.

Enbart det förhållandet att man kommit till Sverige genom vidarebosättning och är så kallad kvotflykting innebär emellertid inte en rätt att tillgodoräkna sig tid i det tidigare hemlandet. Personen i fråga kan ha tagits emot i Sverige av andra skäl än skyddsskäl. Det kan också handla om en person som av något skäl underlåtit att efter ankomsten till Sverige begära beslut av Migrationsverket som visar att han eller hon är flykting eller skyddsbehövande i övrigt.

För att Migrationsverket ska pröva om en person har rätt till flyktingförklaring eller är att betrakta som skyddsbehövande i övrigt måste personen ansöka vid Migrationsverket. Enligt regeringsbeslut från december 2006 är Migrationsverket instruerat att vidarebosätta personer som har rätt till flyktingförklaring eller som är att betrakta som skyddsbehövande i övrigt.

En person som har beviljats uppehållstillstånd på andra grunder har rätt att begära att Migrationsverket prövar om grund föreligger för att erhålla status som flykting alternativt skyddsbehövande i övrigt även senare i livet, men då prövas ärendet utifrån omständigheterna som råder i hemlandet vid den aktuella beslutstidpunkten. Det är dock inte möjligt att erhålla en flyktingförklaring efter att man erhållit svenskt medborgarskap.

Pensionsreglerna är utformade för att ge ett extra ekonomiskt stöd till personer som har lämnat svåra situationer bakom sig i sina hemländer. Även om det finns ett personligt ansvar även här delar jag naturligtvis Bodil Ceballos uppfattning om att det självfallet är viktigt att den som kommer till Sverige får all den information som krävs för att han eller hon ska kunna ta till vara sin rätt i detta avseende.

Vad jag har erfarit är det emellertid så att Integrationsverket och Migrationsverket regelmässigt uppmanar de mottagande kommunerna att informera de nyanlända om att de bör ansöka om att få frågan om flyktingstatus prövad snarast möjligt efter ankomst till Sverige. Ytterst är det dock de mottagande kommunerna som ansvarar för att de nyanlända erhåller denna information.

Anf. 2 BODIL CEBALLOS (mp):

Herr talman! Detta är en fråga där jag har ägnat ett antal år åt att försöka reda ut vad det egentligen är som gäller. Första gången jag kom i kontakt med den var när den drabbade en vän till mig från Colombia som kom hit 1989 innan den då nya utlänningslagen trädde i kraft. Han hade inte blivit tillerkänd garantipension i egenskap av flykting.

Min bakgrund när det gäller flyktingar är att jag har varit tolk i över 20 år i Gävle kommun. I de sammanhangen har jag varit med vid många mottaganden av flyktingar. Aldrig någonsin har de flyktingar som tagits emot fått information om att de ska söka flyktingförklaring för att sedan erkännas som flyktingar!

Tyvärr måste jag upplysa om att fallet är så även i dag. I dag kommer många nya kvotflyktingar från Colombia. Den man som jag pratar om är också kvotflykting. Min sambo som är tolk har varit med och tagit emot många av dem som kommer i dag. Jag har frågat honom om de har fått upplysning om att de behöver söka flyktingförklaring och om kommunerna talar om der. Nej, säger han.

Det fungerar alltså inte. Jag tror att man har hamnat i ett moment 22. De personer det handlar om borde enligt lagen om allmän pension – när man läser den korsvis med en massa andra tidigare lagregler om den allmänna pensionen som tidigare var folkpension – ha rätt till garantipension.

Sedan ska dock Försäkringskassan begära in upplysningar från Migrationsverket om de är att räkna som kvotflyktingar, flyktingar eller ej. Då kan man få väldigt konstiga svar. Vissa får till svar de är kvotflyktingar, och då betalar Försäkringskassan ut pengar. Väldigt många får alltså sin garantipension. Andra får den dock inte. Skillnaden blir att man får ungefär hälften så mycket att leva på som om man skulle få garantipension.

Den som får äldreförsörjningsstöd, som det kallas i stället, ska leva på ca 3 200 eller 3 500 kronor i månaden. Det är ungefär samma som socialbidrag men utan möjligheten att få hjälp om man har höjda kostnader för sjukdomar, tandvård etcetera. De flesta vill ju inte gå till socialtjänsten för att söka socialbidrag. Det innebär också att om de skulle gå till socialtjänsten och söka socialbidraget så måste de också sälja bilen om de har en sådan, skaffa en mindre lägenhet etcetera. Det är alltså väldigt mycket som gör att människor avhåller sig från att ta den hjälp som de skulle kunna få via socialtjänsten.

Det enda sättet är att försöka se till så att man löser den här situationen för de människor det handlar om. Det kan inte vara så väldigt många i och med att tillämpningen verkar vara så olika. Många får ju sin garantipension, men väldigt många får det inte.

När jag har varit i kontakt med Migrationsverket så har de ibland sagt: Jo, vi brukar säga till Försäkringskassan att de är att betrakta som flyktingar.

Så säger vissa handläggare. Andra handläggare säger: Ja, men på den tiden var vi ju så himla generösa med flyktingmottagandet här i landet, så det kan vi inte räkna med.

Det finns alltså väldigt olika uppfattningar bland de olika handläggarna.

Jag förstår att det är svårt för dig, Cristina Husmark Pehrsson, att sätta dig in i den här frågan just nu. Jag har hållit på i flera år med att ta reda på vad det är som verkligen gäller. Jag ser ju att det finns lite felaktigheter i svaret.

Anf. 3 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m):

Herr talman! Jag tycker att interpellationen är både givande och intressant. Nu är det bara det att mycket av det som gäller bedömning av flyktingstatus inte är på mitt ansvar. Oavsett om jag kan frågan eller inte så är det en fråga för migrationsminister Tobias Billström. Jag kan uppmana interpellanten att ta de frågeställningarna direkt med honom. Eftersom det blev en fråga också om pensionen så är det jag som står här. Det är dock på grund av detta som jag inte kommer att komma in på bedömning av flyktingstatus eller inte. Vad jag vet är dock att det inte är Försäkringskassans ansvar att bedöma flyktingstatus, utan det ska ha gjorts tidigare med den information som då tydligen inte är tillräcklig, enligt interpellanten.

Garantipension – det har förts en diskussion om det här – är en pension på 7 400 kronor som man får men som avtrappas i proportion till att man har tjänat in sin egen inkomstpension. Det är ju också väldigt många av dem som har varit länge i Sverige i dag som har arbetat och har rätt så mycket intjänat till sin inkomstpension. Det gör att man kanske inte alls får någon garantipension. Gränsen går vid drygt 10 000 kronor. Därefter har man alls ingen garantipension, varhelst man än kommer ifrån.

Samtidigt kan jag också beklaga att det finns personer som lever under knappa omständigheter som inte vill gå och söka kommunens försörjningsstöd. Det är ju faktiskt det skyddsnet vi har i dag för att hjälpa och stödja människor i ekonomiskt utsatta situationer. Vi har ju också äldreförsörjningsstödet.

Vi har en garantipension i Sverige som är bosättningsbaserad, och det är väl antagligen där interpellantens frågeställning ligger. Vi menar att efter 40 år i Sverige – om man börjar vid 25 år – så ska man ha rätt till garantipension. I vissa lägen, om man har kommit som flykting och får den statusen, kan man få tillgodoräkna sig de pensionsrätter som man har fått i det tidigare hemlandet.

Men frågorna om flyktingstatus får jag också be interpellanten att ställa till Tobias Billström.

Anf. 4 BODIL CEBALLOS (mp):

Herr talman! Flyktingstatus är självklart Tobias Billströms ansvar.

Det som jag är ute efter lite grann är hur man tolkar lagen om allmän försäkring, det som tidigare var lagen om folkpension – jag vet inte exakt vad den hette. När det gäller den lagen finns det en proposition från 1992/93 där departementschefen menar att alla konventionsflyktingar, krigsvägrare och också de facto-flyktingar borde få folkpension.

Visst är det så som du säger: Detta trappas ju ned. Men väldigt många av dem som har kommit sent finns ju inte med i det tidigare pensionssystemet, utan de finns i det nya.

Jag har en god vän som har ca 2 800 kronor i pension inklusive tilläggspension, och det kan man naturligtvis inte leva på. Då ska det täckas upp med resten, som är äldreförsörjningsstöd. Men det går inte heller, därför att då slår man ihop hans inkomst med hans frus, och hon har fått garantipension i egenskap av anhörig till flykting, alltså anhörig till honom. Hon har fått garantipension för att hon är anhörig till en flykting. Han, som då är den flykting som hon är anhörig till, har inte fått garantipension. Någonstans är det fel.

Jag menar att det här borde ligga hos Försäkringskassan. De ska ju begära in ett yttrande från Migrationsverket. Migrationsverket skickar det här yttrandet, och där står det oftast, mycket riktigt: Avräknas flyktingkvoten.

Men ändå: I och med att man inte har begärt den här flyktingförklaringen, som ingen berättar för dem att de ska begära, säger handläggaren på Försäkringskassan att man inte kan få garantipension.

Jag vill då komma tillbaka till att ingen har talat om att man ska begära flyktingförklaring. I svaret står det om att man av något skäl underlåtit att begära en sådan, men det är ju inte flyktingen som har underlåtit att begära en flyktingförklaring, utan det är myndigheterna som har underlåtit att upplysa om behovet av flyktingförklaring.

Jag skulle vara väldigt tacksam om vi kunde reda ut den här situationen på något sätt så att de människor som nu faktiskt drabbas av detta moment 22 så småningom kan få sin pension, eller att man löser det på något annat sätt – det kan gälla garantipension eller att lagstifta på något nytt sätt – för att se till att man slipper leva i dessa väldigt knappa omständigheter.

När man i en familj, där två personer har arbetat i Sverige under 15–20 år, sedan får en pension på 3 000 kronor i månaden är det inte rimligt, även om de inte har bott i Sverige i 40 år. Knappt 3 000 kronor i månaden kan man inte leva på. Dessutom ska man känna att man tar emot allmosor. Det är så som de upplever det. De känner sig kränkta många gånger av detta. De tänker: Jaha, nu får jag äldreförsörjningsstöd. Jag har

arbetat i så många år och betalat in till skattesystemet, och ändå får jag bara denna lilla summa.

Jag vet inte riktigt hur man ska lösa ekvationen, men jag vill i alla fall lyfta fram frågan så att den kommer upp på bordet och så att ni som nu är i regeringen har möjlighet att se över den. Eventuellt kan ni lagstifta. Eventuellt kan ni genom ett enkelt direktiv till Försäkringskassan eller Migrationsverket hitta en lösning på det här problemet.

Anf. 5 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m):

Herr talman! Jag hade samtal vid lunchtid i dag med statsrådet Billström, då jag upplyste om att jag skulle ha den här interpellationsdebatten i dag. Det finns ju många frågor som går på tvärs emellan departementen, och det kan hända att det här är en sådan fråga.

Men jag vidhåller nog ändå att problemet inte är Försäkringskassans. Snarare är det detta, att kommer man hit som flykting kan man få flyktingstatus därför att man har skyddsbehov eller skyddsbehov i övrigt. Då finns det ett undantag i garantipensionen som säger att man kan få tillgodoräkna sig pensionsrätter i tidigare hemland. Om man inte får det utan så att säga är flykting så kan man också i efterhand ansöka om detta, men jag vet också om att situationen då är sådan att man gör en bedömning av hur situationen är i hemlandet i dag. Är den då god så har man inte samma möjligheter till skyddsbehov.

Har man då varit i Sverige och arbetat i 15–20 år – jag går naturligtvis inte in på enskilda fall – skulle jag utgå ifrån att man har en inkomstpension som gör att garantipensionen skulle vara väldigt liten eftersom gränsen går vid 10 000 kronor. Inkomstpension måste man ju ha möjlighet till, och den får man dessutom ta med sig ut i hela världen, till skillnad mot en garantipension, som är bosättningsbaserad. Den får man ha i Sverige eller Europa. Det är det som gäller med bosättningsbaserad pension.

Jag uppmanar interpellanten att ställa de här vidare frågorna. Jag ser att det handlar om en informationsfråga, och det handlar också om hur man bedömer en flyktings status, så att säga. Det är det som i så fall är grunden till den gränsdragningsproblematik vi har här nu. Jag ska också titta på detta och sätta mig in i det.

Roten till de fel som kanske har begåtts tidigare tror jag har varit ett informationsproblem, och där kan jag ge interpellanten fullständigt rätt. Jag tror också att det är så.

Anf. 6 BODIL CEBALLOS (mp):

Herr talman! Jag tackar för att statsrådet tar frågan på allvar.

Jag tror också att det till stor del är Migrationsverkets information till Försäkringskassan som brister i väldigt många av de här fallen. Sedan har vi den problematik som du tog upp: Har man blivit svensk medborgare så kan man inte heller i efterhand tillerkännas flyktingskap. Den situationen har vi för den man jag talade om som kommer från Colombia. Vem skulle i dag säga att situationen i Colombia är sådan att man inte borde få flyktingstatus om man kommer därifrån? Det är ett inbördeskrig sedan 40 år tillbaka där människor flyr från antingen den ena eller den andra sidan. Lika illa behandlade blir de av allihop.

Jag återkommer till inkomstpensionen. Även om man har bott här i landet i 15 år och jobbat i 15 år är inkomstpensionen väldigt låg. Det är dessutom två delar. Det är en inkomstpension och sedan är det en tilläggspension. Där är frågan också hur det blir om människor skulle åka tillbaka till sitt hemland, därför att de inte klarar sig på sin pension här, och kanske skulle vilja ta med sig inkomstpensionen dit, där läget nu är stabilt. Men de kan inte göra det heller. Det har de inte råd med, därför att det handlar om så lite pengar. De har alltså ingen möjlighet att vare sig leva här eller leva där under drägliga villkor. Det är verkligen ett jättestort problem.

Jag ska ta frågan med Billström också. Men sedan hoppas jag att ni, nu när frågan har lyfts fram, funderar över socialförsäkringsfrågan men också naturligtvis över flyktingstatusen och den information som ska ges till flyktingarna men som alltså inte ges, och att ni är mycket tydliga med det, för kommunerna vet inte om att de ska informera om det.

Anf. 7 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m):

Herr talman! Jag har ingenting mer att tillägga. Jag tror att det interpellanten ville ha sagt är sagt. Jag har haft en diskussion med Tobias Billström i dag, och sedan får vi se var frågan hamnar. Men nu har den lyfts fram.

Överläggningen var härmed avslutad.

10 § Svar på interpellation 2006/07:552 om rättssäkerhet i sjukförsäkringen

Anf. 8 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m):

Herr talman! Pernilla Zethraeus har frågat mig vilka initiativ jag har tagit till konkreta förändringar i Försäkringskassans handlägningsrutiner utifrån den kritik som JO har framfört. Pernilla Zethraeus har också frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta i övrigt för att stärka rättssäkerheten och likvärdigheten i sjukförsäkringssystemet.

Jag vill börja med att framhålla att jag anser att det är av allra största vikt att den enskilde får en korrekt behandling av Försäkringskassan. Försäkringskassan måste arbeta aktivt med att garantera den enskilde en korrekt och lika behandling. En rättssäker handläggning är avgörande för förtroendet för socialförsäkringen.

För att stärka rättssäkerheten krävs bland annat förändrade beslutsformer inom Försäkringskassan. Dagens beslutsform, där vissa ärenden beslutas av socialförsäkringsnämnder, är inte tillräcklig ur ett rättssäkerhetsperspektiv. Jag har därför tagit initiativ till att avveckla socialförsäkringsnämnderna. Regeringen fattade nyligen beslut om en proposition med detta innehåll som nu har överlämnats till riksdagen. På regeringens uppdrag har en ny, mer rättssäker beslutsordning tagits fram av Försäkringskassan.

Jag har även tagit initiativ till en utredning som ska se över tillsynen inom socialförsäkringsområdet. Det saknas i dag en fristående tillsyn över socialförsäkringen, vilket är en brist ur rättssäkerhetsperspektivet. Utredningen ska utvärdera möjliga organisatoriska former för systemtillsyn och effektivitetsgranskning inom socialförsäkringsområdet. Utredningen ska ha sin utgångspunkt i att stärka rättssäkerheten och effektiviteten inom socialförsäkringsområdet.

En annan aspekt på rättssäkerhet är att vi måste kunna lita på att systemen når dem som är berättigade samtidigt som misstag och brott förebyggs och bekämpas. Om inte detta sker riskeras trovärdigheten och det blir svårt att ha råd att behålla systemen. Felaktiga utbetalningar kan aldrig helt undvikas. Men de måste bli så få och så små som möjligt.

I dag är många system i våra utbetalande myndigheter utformade utifrån att alla gör rätt från början utan att detta behöver kontrolleras. Dagens kontroller bygger därför på granskning i efterhand när feLEN redan har uppstått. När trygghetssystemen har utvecklats har man ägnat alldeles för lite tanke åt hur ansökningar ska kunna kontrolleras så att det blir rätt redan från början. Delegationen mot felaktiga utbetalningar påpekar i en aktuell rapport att våra utbetalande myndigheter prioriterar snabb utbetalning framför att utbetalningen blir rätt. Det finns inga effektiva stöd för kontroll i systemen och ibland saknas rutiner. Felaktiga eller bristfälliga ansökningar slinker därför lätt igenom.

Det är även viktigt att systemen är enkla för den enskilde medborgaren. En felaktig utbetalning, särskilt om den pågår under en lite längre tid, kan allvarligt skuldsätta en person. Också av det skälet är det viktigt att systemen får högre precision och inte är alltför krångliga.

Försäkringskassan genomför nu en stor omorganisation. Den syftar till att förbättra servicen till den enskilde och stärka rättssäkerheten i handläggningen. Genom en modernisering och utveckling av Försäkringskassan kommer också förutsättningarna för en rättssäker handläggning att öka ytterligare. Jag har förtroende för Försäkringskassan och stöder myndigheten i dess utvecklingsarbete. En mer effektiv socialförsäkringsadministration är den bästa garanten för en rättssäker socialförsäkring.

Anf. 9 PERNILLA ZETHRAEUS (v):

Herr talman! Jag tackar för svaret. Antalet sjukskrivningar fortsätter att minska. Men rapporterna om bristande rättssäkerhet i sjukförsäkringen duggar också tätt. JO har redan tidigare fått mängder av anmälningar och riktat en omfattande kritik mot hur ärendena handläggs. Dålig ordning på papperen, långa handläggningstider, bristfälliga underlag, handlingar som helt enkelt har försvunnit och sjuka som nekats tillgång till handlingar som man har rätt att ta del av är några exempel.

Nu har HSO i Västernorrland också gjort en undersökning som i mycket faller samman med de slutsatser som finns i Försäkringskassans egen statistik och som visar på ett tydligt mönster. Diagnoser med utbredd smärta som ett av symtomen leder oftare till avslag, medan ansökningar på grund av hjärt- och kärlsjukdomar oftare beviljas.

Bland dem som fått avslag får många rätt i nästa instans, vid omprövning eller beslut i länsrätten. Men det är inte de sjukaste som får rätt. Det är de starka, de som kan tala för sin sak. Kvinnor, yngre, utlandsfödda och lågutbildade är överrepresenterade bland dem som har fått avslag.

Det talas mycket om att träffa rätt, och jag är glad för statsrådets intresse för en ökad rättssäkerhet i sjukskrivningen och att hon också understryker den principen. Problemet nu är inte snarast att det betalas ut för mycket pengar, utan det stora problemet är att människor allt oftare friskskrivs på felaktig grund.

De som har förlorat sin sjukpenning eller sin sjukersättning, det vet vi också genom de här rapporterna, får det svårt. Många är för sjuka för att arbeta. Bara hälften återgår i arbete. Av dessa minskar 30 procent sin arbetstid på grund av sjukdomen. 16 procent blir sjukskrivna igen. Resten hamnade hos Ams, socialtjänsten eller med försörjning av make eller maka. Arbetsförmedlingarna har redan tidigare noterat en ökad tillströmning av människor som egentligen är för sjuka för att arbeta.

I radioprogrammet Kaliber intervjuades en kvinna som tvingats återgå i arbete med ständig värk. En annan kvinna, med whiplashskada, hade på Försäkringskassans uppdrag utretts av ett företag i Stockholm. Utlåtandet däriifrån var späckat med fel. Där angavs en felaktig diagnos och felaktiga uppgifter om både vilken behandling kvinnan hade fått och hur utredningsarbetet hade gått till. Ändå använde Försäkringskassan utlåtandet som grund för att dra in sjukersättningen. Trots att felaktigheterna påpekades ändrades inte beslutet.

Som statsrådet påpekat i interpellationssvaret är en rättssäker handläggning av största vikt. En oberoende tillsyn av socialförsäkringen kan säkerligen vara ett steg i rätt riktning. Men de åtgärder som presenterats i övrigt är otillräckliga. Det finns inget som tyder på att avvecklingen av socialförsäkringsnämnderna har lagt grunden för någon ökad rättssäkerhet. Det finns inte heller något som tyder på att JO:s fundamentala kritik över huvud taget har lett till några skärpta rutiner eller någon uppstramad handläggningsrutin när det gäller att stärka rättssäkerheten. Signalerna är snarast de motsatta. Här måste det till förändringar. Som det är nu riskerar vi att få en sjukförsäkring för starka, välutbildade, svenskfödda medelålders män med hjärt-kärlsjukdomar medan lågutbildade, unga, utlandsfödda kvinnor med smärtdiagnoser hamnar utanför. Så vill vi inte ha det.

Anf. 10 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m):

Herr talman! Jag har tittat på den statistik som finns nu och anmälningar till JO. Jag håller med interpellanten om att det är självklart helt oacceptabelt med brister i rättssäkerheten. Det har tidigare varit likadant med kritiken mot sjukvården. Det ska man naturligtvis ta på största allvar.

Antalet JO-anmälningar och andelen ärenden 2006 jämfört med 2005 har gått ned. JO har också kritiserat handläggningstiderna. De har också gått ned under 2006 jämfört med tidigare. Min förhoppning är att mycket är på gång och att mycket händer i och med att antalet JO-anmälningar också sjunkit. När det gäller överklaganden i Västernorrland – om jag inte har helt fel – har vi sett en kraftig ökning. Men för landet i övrigt går det faktiskt ned.

Av 1 000 ärenden hos Försäkringskassan får ungefär 985 positivt besked och 15 får avslag. Av de 15 är det ungefär 5 som överklagar, och av dem är det ungefär 2 som får rätt i den instansen. Okej, det var 2 felaktiga besked. Men jämfört med 1 000 ärenden är det kanske inte helt anmärkningsvärt. Men självklart ska vi även här jobba med nollvisioner. Jag vet att det också är Försäkringskassans ambition.

Försäkringskassan bildades 2005 på beslut av denna kammare. Det var den dåvarande regeringen, med bland annat Pernilla Zethraeus parti som stödparti, som föreslog bildandet av en försäkringskassa, en myndighet med en styrelse med fullt eget ansvar. Man ordnade inte med någon tillsyn. Det var före detta Riksförsäkringsverket som hade tillsyn över de gamla försäkringskassorna. Här fanns ingen tillsyn. Det har varit lite ad hoc. Det har varit JO, Statskontoret, Riksrevisionen och lite olika myndigheter, men det har inte varit någon kraftfull tillsyn.

Låt oss då enas om att det är bra att jag har tillsatt denna utredning redan efter ett antal månader. Jag såg denna myndighet, som betalar ut 435 miljarder kronor om året, 1,2 miljarder om dagen, som handskas med 60 miljoner ansökningar och 50 miljoner ersättningar om året. Det är en gigantisk organisation. Att lämna denna organisation helt utan en kraftfull oberoende tillsyn är nästan skamligt.

Nu kommer utredningen i oktober. Jag lovar, Pernilla Zethraeus, att jag kommer att göra allt för att det här ska bli en kraftfull tillsyn över Försäkringskassans verksamhet och effektivitet. Det inkluderar också handläggningstiderna.

När det gäller Kaliber får det självklart inte gå till så. Nu har Försäkringskassan gett ett uppdrag till Socialstyrelsen att titta över hur det har blivit så. Jag håller med om att det inte får vara så.

Det är inte bra att människor kommer i kläm mellan systemen. Jag brukar exemplifiera med att i min lilla by, kommun, finns Försäkringskassan i ena ändan av byn och arbetsförmedlingen i den andra. De har öppet några timmar i veckan. Däremellan ligger vårdcentralen och den instans dit man kan vända sig för att få kommunens socialförsörjningsstöd. Mellan dessa får personen i fråga många gånger springa, ofta utan att få hjälp.

Min och arbetsmarknadsminister Littorins ambition är att se om vi på något sätt kan stödja och hjälpa till för att få en större enhetlighet i att personen i fråga kan få en ingång och få hjälp och stöd i stället för att bollas vidare.

Anf. 11 PERNILLA ZETHRAEUS (v):

Herr talman! Det är rätt att kritiken spiller över på den gamla majoriteten. Vänsterpartiet satt inte i regeringen men samarbetade naturligtvis med den. Signalerna om bristande rättssäkerhet – att människor friskskrivs mot läkarintyg, mot läkarutlåtanden och mot egna uppgifter om att de inte kan arbeta – har kommit på senare år, i kölvattnet av den hårdnande attityden, fuskdebatten och uppstramningen.

En kvinna som har skrivit ett desperat brev till politiker är elallergiker och överkänslig mot amalgam. Hon har varit sjukskriven i omgångar sedan 2000. Hon har nu ställts helt utan försörjning av både försäkringskassa och socialtjänst. De anser att hennes sjukdomar inte finns. Här ser vi också ett exempel på en glidande praxis i dag. Allt oftare underkänns

sjukdomar som man anser inte kan styrkas medicinskt, det vill säga de syns inte i enkla blodprov.

En annan kvinna har nekats sjukpenning därför att hennes sjukdom, också elöverkänslighet, har ifrågasatts av Försäkringskassan. De medicinska orsakerna är oklara och inte vetenskapligt underbyggda, anser Försäkringskassan. Det här resonemanget har dock underkänts av länsrätten, som fastslagit att kvinnan även fortsättningsvis ska beviljas hel sjukpenning. Man menar att det inte går att värdera en diagnos och därmed automatiskt koppla ihop den med arbetsförmågan. Såsom kassan har resonerat går det inte att resonera.

Det här visar på en tendens. Vi ser oftare att kvinnor med komplexa sjukdomstillstånd som inte går att verifiera med hjälp av enkla provsvar ofta underkänns. Det finns också exempel där den nedsatta arbetsförmågan har varit solklar, borde ha varit det för alla inblandade, men där Försäkringskassan ändå har bedömt att den sjuka har haft arbetsförmåga kvar. Det gällde elektrikern med en nyopererad axel som fick order av sin läkare att inte röra sig ur fläcken på flera månader men som av Försäkringskassan bedömdes kunna jobba deltid. Det gällde byggnadsarbetaren som hade ramlat och fått en spricka i revbenen men ändå bedömdes ha arbetsförmåga kvar. Det finns sådana solklara exempel. Känslan är att det har ökat i kölvattnet av jakten på fuskare.

Den nollvision som statsrådet talar om får inte vara bara en vision. Det här är en grundläggande fråga om rättssäkerhet. De desperata människor som skriver brev till oss politiker är människor som inte vet hur de ska kunna köpa mat i morgon. Det är människor som inte kan betala sina räkningar, som inte har någon som helst försörjning. Ett enda sådant fall är ett fall för mycket.

Jag vill än en gång tacka för att statsrådet ändå skriver under på principen att en rättssäker sjukförsäkring är av största vikt. Jag hoppas på konkreta åtgärder i positiv riktning.

Anf. 12 CHRISTOPHER ÖDMANN (mp):

Herr talman! Det är en viktig interpellation som har lagts fram som lyfter fram en svår fråga. Den har blivit mer och mer aktuell de senaste åren. Det är initierade och bra frågeställningar som har lyfts fram av Pernilla Zethraeus. Jag blir orolig om det är som Pernilla Zethraeus säger, nämligen att det beror på hur stark man är om man får rätt hela vägen i olika rättsliga instanser. Så ska det inte vara, och så får det inte vara. Det här är en försäkring som alla betalar, och jag tror att alla människor utgår från att de ska få del av den när de behöver den.

Jag tycker också att statsrådet gav ett initierat och bra svar, men jag har ändå några frågor och funderingar om en del av det statsrådet sade. Bland annat gäller det att våra utbetalande myndigheter prioriterar snabb utbetalning framför att utbetalningen blir rätt.

Om vårt snabba samhälle ska fungera vill det till att våra myndigheter är snabba. Att det blir snabbt och rätt är naturligtvis att föredra, men det är fara å färde när man inte lyckas få till utbetalningar. Det är mer knepigt för människor, och det råder större risk att de skuldsätter sig, om de inte får utbetalningarna från försäkringarna, ersättningsarna, än om de får ersättningar och det sedan kommer fram att de har varit felaktiga. Där måste myndigheten själv, Försäkringskassan, ta ett ansvar. Om Försäk-

ringskassan har fattat ett beslut om en felaktig ersättning måste Försäkringskassan vara beredd på att se till att det blir en vettig gång ut ur betalningen. Nu får många människor reda på från klar himmel att den sjukdom de har, till exempel en lättare cp-skada, som tidigare ansågs vara något de kunde få ersättning för, plötsligt inte ger ersättning längre.

Det är flera olika delar som jag tycker är väldigt viktiga att lyfta fram.

Jag funderar lite grann: Anser statsrådet ändå att det är viktigare att den stora problematiken nu handlar om dem som har rätt till ersättning men inte får det än om dem som får ersättning och inte har rätt till det?

Anf. 13 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m):

Herr talman! Antalet personer som har drabbats av långtidssjukskrivningar de senaste tio åren har varit all-time-high. 2002 är det värsta år som vi har upplevt, och jag hoppas att vi aldrig mer kommer att uppleva ett år till med så många förtidspensionerade och så många långtidssjukskrivna. Det var långtidssjukskrivningar som gick över i en förtidspension, en förtidspension utan återvändo.

Förtidspension utan återvändo kallade också Riksrevisionen sin rapport där de tittade på vad som händer med alla personer. 140 personer per dag blev förtidspensionerade under de senaste tio åren. Man kunde konstatera att det var bara 1 procent av de personer som fick förtidspension som kom tillbaka.

Det handlar alltså om att försöka hjälpa människor i tid, ge dem vård i tid i stället för att låta dem köa och se till att handläggningen fungerar. Jag vill inte välja mellan att den ska vara snabb och att den ska vara rätts-säker, utan vi måste självklart ha båda delar. Vi måste se till att sjuk-skrivningsprocessen fungerar, att folk inte skickas hem i passivitet i åra-tal. Redan efter tre månader är det risk för ett utanförskap.

Vi kan inte längre titta på en diagnos och säga vem som ska ha rätt till förtidspension. Jag tyckte att interpellanten nämnde cp, cerebral pares. Det vore skrämmande om vi tog upp diagnoser och jämt talade om arbetsförmågan. Jag vet väldigt många som har stora funktionshinder och som gör fantastiska arbetsinsatser ute på arbetsmarknaden.

Låt oss titta på arbetsförmågan hos alla människor oavsett om de har ett svårare handikapp eller en lättare nedsättning av arbetsförmågan. Det kan inte vara rätt att gå efter en diagnos, utan vi ska försöka hjälpa människor tillbaka.

Det är därför den nya regeringen säger så här: Okej! Det är inte lätt att bara öppna dörren och säga välkommen ut i arbetslivet. Vi måste också anpassa arbetslivet, erbjuda dessa personer möjlighet att komma tillbaka, bli anställningsbara och attraktiva på arbetsmarknaden, genom nystartsjobb med sänkta arbetsgivaravgifter lika länge som de har varit utanför arbetsmarknaden och genom fler lönebidrag. Vi måste på olika sätt stödja och hjälpa dessa personer till arbete.

När det gäller fuskdelen var det faktiskt den tidigare regeringen som tillsatte FUT-delegationen, Delegationen mot felaktiga utbetalningar, där 18 myndigheter nu ser om de kan samordna sin information.

Pernilla Zethraeus och jag borde i vår första interpellationsdebatt enas om att säga: Låt oss se till att det blir rättssäkert för den enskilde indivi-den, att personer som är sjuka och arbetsskadade får rätt till sin ersättning och känner sig trygga med det.

Anna Hedborg har i sin senaste utredning skrivit att det i dag är många personer som har fått förtidspension av arbetsmarknadsskäl. Det kan vi aldrig acceptera om vi ska värna en trygg socialförsäkring.

Anf. 14 PERNILLA ZETHRAEUS (v):

Herr talman! Nej, men risken är att pendeln slår över åt andra hållet just nu och att alla ska rehabiliteras tillbaka till arbete oavsett om det är möjligt eller inte.

Det finns människor som är så sjuka att de aldrig mer kommer att kunna arbeta i hela sitt liv. Även sådana människor får nu lappar i brevlådan om att de ska in i rehabiliteringsprojekt, att de ska utredas eller att deras arbetsförmåga ska prövas. Det är en väldig rädsla som breder ut sig bland dessa människor.

Hos många sjuka håller det på att krypa in en känsla innanför skinnet av att de inte längre kan lita på att de får sjukpenning den dag de behöver det eller att de kan behålla sin sjukpenning eller sjukersättning trots att de vet att de aldrig mer kommer att kunna arbeta. Det är det som håller på att hända i kölvattnet av ambitionen att jaga fuskare och att rehabilitera fler, och också att åstadkomma en förbättrad rehabilitering, vilket också behöver göras.

Det är därför jag skulle vilja höja ett varningens finger för den pendeleffekt som nu håller på att uppstå, att alla ska tillbaka i arbete, att det ska ske till vilket pris som helst och att vi håller på att få betala ett mycket högt pris för den saken.

Jag noterar att statsrådet menar att det är skrämmande om vi skulle tala om diagnoser och utifrån dem värdera arbetsförmågan. Det är bra att Cristina Husmark Pehrsson fastslår den principen. Det är nämligen tyvärr precis det Försäkringskassan har gjort. Det är sådana fall som nu har underkänts i en länsrättsdom, där man helt enkelt säger att en viss diagnos inte går att styrka medicinskt eller att det inte finns vetenskapligt underlag för en diagnos. Därmed säger man automatiskt att den sjuke är fullt arbetsför. Så kan man inte resonera i ett rättssäkert samhälle.

Anf. 15 CHRISTOPHER ÖDMANN (mp):

Herr talman! Jag tror att det är viktigt att inse att dagens arbetsmarknad totalt sett är oerhört mycket hårdare och kräver mycket mer av människorna än för 10–15 år sedan. Väldigt många människor jobbar på gränsen av sin kapacitet. Jag tänker på dem som är väldigt friska och starka. Även de jobbar på precis samma sätt som alla andra, att man lever precis på marginalen. Det är dyrt att bo i en storstad, och det är dyrt att få sitt liv att gå ihop. Det är svårt att hålla sig frisk ända fram till 65 års ålder. Mellan varven kommer man in i ett så högt tempo, på den hårda arbetsmarknad som vi har i dag på väldigt många håll, att man blir sjuk. Det kan vara lättare sjukdomar, som inte leder till att man behöver förtidspensioneras, men man kan mellan varven behöva möjlighet att ta igen sig för att just kunna komma tillbaka.

Många människor tycker nog att de läkare som de går till borde veta bäst, som pratar med dem med viss regelbundenhet och så vidare. Men här har Försäkringskassan läkare som överprövar dessa läkares utlåtanden. Det Försäkringskassan i dag sysslar med är egentligen en oerhört hård kritik mot Sveriges läkare, när de anser att läkarna har fel i sak när

det gäller att bedöma om en person behöver få möjlighet till ersättning för att kunna komma tillbaka till sitt arbete.

Det är också oerhört viktigt att titta på den offentliga sektorn. I dag går man i pension vid 59 års ålder, och sedan kan vi politiker prata hur länge som helst om att det är 65 som gäller. Man går ändå i förtidspension. Jag tror att vi måste försöka finna andra vägar än att bara omorganisera Försäkringskassan. Vi måste inse att vi kanske behöver låta fler människor komma in på arbetsmarknaden, och också korta arbetstiderna.

Anf. 16 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m):

Herr talman! Först till Christopher Ödmann, som säger att det är svårt att hålla sig frisk på dagens arbetsmarknad. Då kan jag konstatera att för första gången på 40 år går arbetslösheten ned men också siffrorna för ohälsan. Det borde väl i så fall vara tvärtom.

Nej, 2002, när vi hade den tidigare regeringen, var det all-time-high – aldrig har Sverige haft så många sjuka, långtidssjukskrivna och i förtidspension. Då ska vi glädja oss åt att vi i dag har en arbetsmarknad där ohälsan går ned, tack och lov.

Till Pernilla Zethraeus: Det är klart att diagnoser måste bygga på vetenskap och beprövad rätt, oavsett vad vi tycker om detta. Jag kan åtminstone säga att jag ser att det skulle vara svårt för Försäkringskassan att ha den medicinska kunskapen att de kan avgöra en diagnos som inte bygger på vetenskap och beprövad erfarenhet. Jag inser också att det här kan vara svårt.

Det var en fråga till – jag vet att Pernilla Zethraeus inte har rätt till ytterligare inlägg. Vi har i dag någonting som heter tidsbegränsad förtidspension. Det innebär att det inte är en livslång förtidspension utan att den ska omprövas. Jag fick frågan i vilken brevlåda vi inte ska lägga en lapp som handlar om möjligheter till omprövning. Jag skulle vilja fråga: Hur ska jag kunna avgöra detta?

Det är självklart att vi måste hjälpa alla människor tillbaka. Särskilt unga personer vill inget hellre än att vi kontaktar dem, och de säger: Hjälp oss tillbaka! I dag får tio ungdomar om dagen förtidspension, men inte på grund av ett funktionshinder – de har varit ute på arbetsmarknaden – utan på grund av psykisk ohälsa. De vill inte bli förtidspensionerade för resten av livet. De vill ha stöd, hjälp och en god rehabilitering, som ger dem hjälp och stöd att komma tillbaka till arbetsmarknaden och till ett socialt liv.

Låt oss i stället hjälpas åt att se till att människor inte hamnar i utanförskap!

Överläggningen var härmed avslutad.

11 § Svar på interpellation 2006/07:547 om Situationen för patienter med ME, kroniskt trötthetssyndrom

Anf. 17 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd):

Herr talman! Elina Linna har frågat mig vilka initiativ jag är beredd att ta dels för att förbättra situationen för patienter med ME eller kroniskt

trötthetssyndrom, dels för att kartlägga situationen för dessa patienter, dels öka kunskapen om sjukdomen i Sverige, dels sammanställa fakta och upprätta behandlingsrekommendationer.

Myalgisk encefalomyelit, ME, eller trötthetssyndrom efter virusinfektion är enligt Världshälsoorganisationens och Socialstyrelsens klassifikation en neurologisk sjukdom. Sjukdomen avser ett tillstånd som varat längre än sex månader av stadigvarande eller regelbundet återkommande trötthet som inte kan förklaras av annan sjukdom. Symtomen är bland annat influensaliknande, med trötthet, muskel- och ledvärk samt feberkänsla. Orsaken till sjukdomen är inte känd, men sjukdomen visar sig oftast i samband med en infektion. Det finns heller inte något botemedel mot sjukdomen. Ca 40 000 personer i Sverige uppskattas lida av sjukdomen, och den drabbar oftare kvinnor än män.

Först vill jag framhålla att alla sjukdomar måste tas på största allvar. All sjukvård ska bedrivas så att den uppfyller hälso- och sjukvårdslagens krav på en god vård på lika villkor. Med det menas att hälso- och sjukvården är säker, kunskapsbaserad, patientfokuserad, jämlik och effektiv och ges inom rimlig tid. Vidare ska vården ges med respekt för alla människors lika värde och den enskilda människans värdighet. Den som har det största behovet av hälso- och sjukvård ska ges företräde till vården. Landstingen har ett lagstadgat ansvar för att se till att alla medborgare erbjuds den vård de behöver. Detta ansvar omfattar naturligtvis även kroniskt trötthetssyndrom. Landstingens rätt till självbestämmande innebär samtidigt att de väljer hur de vill prioritera inom sin verksamhet och på vilket sätt de vill organisera sin vård.

Mot bakgrund av att orsaken till ME eller kroniskt trötthetssyndrom inte är känd, kan nämnas att regeringen den 15 mars i år tillkallat en särskild utredare med uppdrag att utreda den kliniska forskningens situation. Det är den forskning inom hälso- och sjukvården som sker i nära kontakt med patienter eller med friska försökspersoner. Den kliniska forskningen förser sjukvården med nya och förbättrade metoder och redskap för att undersöka, förebygga och behandla hälsorelaterade problem. Hälso- och sjukvården behöver klinisk forskning av hög kvalitet för att möta de utmaningar som en allt äldre befolkning för med sig och för att främja människors hälsa.

Att stärka kunskapsläget om kvinnors ohälsa inom hälso- och sjukvården är centralt och självklart för att säkerställa att en god vård tillhandahålls utifrån individens unika behov. Regeringen har därför beslutat att satsa på ett särskilt forskningsprogram om kvinnors hälsa.

Det är av yttersta vikt att de behandlingar som sätts in baseras på en evidensbaserad kunskap. Enligt vad jag har inhämtat avser Statens beredning för medicinsk utvärdering, SBU, under 2007 att ta ställning till ett projekt om att utvärdera metoder för diagnostik och behandling av ME mot bakgrund av oklarheter om diagnoskriterier men också i fråga om stora variationer i handläggning av sjukdomen. Det kommer i så fall att resultera i en kunskapsammansättning baserad på vetenskapligt, evidensbaserat, underlag om ME som stöd för svensk sjukvård.

Av vad jag här redovisat ser jag inte att det finns skäl att nu föreslå några ytterligare åtgärder i denna fråga.

Anf. 18 ELINA LINNA (v):

Herr talman! Först vill jag tacka socialministern för svaret.

Socialministern framhåller i sitt svar att alla sjukdomar måste tas på största allvar. Visst är det så, men det ser annorlunda ut i verkligheten. Det finns otaliga patienter med olika sjukdomar som kan beskriva möten inom sjukvården där de har känt att deras sjukdomar inte har tagits på allvar.

Den sjukdom som vi nu diskuterar, myalgisk encefalomyelit, ME – också kallad kroniskt trötthetssyndrom – klassificerades som en neurologisk sjukdom av Världshälsoorganisationen redan 1969. Sjukdomen har antagligen funnits i århundraden. Som sagt uppskattas antalet drabbade i Sverige till 40 000 personer.

Riksföreningen för ME-patienter får rapporter om att många lider oerhört, både av sjukdomen och av att de inte får hjälp. Ofta får de drabbade inte rätt diagnos eftersom sjukdomen ständigt förväxlas med andra sjukdomar eller ifrågasätts. Patienten får ofta höra av sina läkare att vi alla väl är lite trötta eller att det handlar om stress eller utbrändhet. I genomsnitt får patienter vänta fem till tio år på att få diagnosen. Jag tror inte att dessa personer känner att deras sjukdom har tagits på största allvar.

Det är beklagligt att socialministern inte är beredd att föreslå några konkreta åtgärder för att förbättra situationen för patienter med ME. Socialministern hänvisar till den särskilda utredaren med uppdrag att utreda den kliniska forskningens situation och talar om utmaningar med allt äldre befolkning.

Jag kan berätta för socialministern att människor i alla åldrar finns bland dem som drabbas av ME, främst i åldrarna 40–59 år. Bland de drabbade finns också barn. Min fråga till socialministern är: Kommer den särskilda utredaren att komma med förslag för att förbättra situationen för ME-patienter?

Socialministern hänvisar till ett särskilt forskningsprogram om kvinnors hälsa. Det är bra att regeringen satsar speciellt på kvinnors hälsa. Det behövs. I ME-gruppen är fyra av fem drabbade kvinnor. Kan socialministern då garantera att kvinnor som drabbas av ME kommer att dra nytta av det särskilda forskningsprogrammet? Det kommer också att gagna män med ME.

Den tredje åtgärden som ministern redovisar är ett projekt som SBU under 2007 avser att ta ställning till. Då hoppas jag att SBU verkligen kommer att besluta om ett projekt eller en utvärdering. Jag hoppas att socialministern också vill verka för att det blir en utvärdering.

Som sagt är jag besviken över att socialministern inte delar min uppfattning att det behövs mer kompetensutveckling och forskning för att underlätta situationen för ME-patienter.

Anf. 19 PERNILLA ZETHRAEUS (v):

Herr talman! Som Elina Linna redan har tagit upp innehåller interpellationssvaret en del principer för svensk sjukvård som borde vara självklara men som bara är en dröm för den här patientgruppen. Jag råkar känna till en del om det här. Jag råkar också veta att många ME-drabbade följer den här interpellationsdebatten med stort intresse för att det har tänts ett hopp hos dem. De är desperata. Det är människor som har nekats

vård, som har kränkts, blivit tagna för inbillningssjuka eller fått direkt hälsovådliga råd av sin läkare.

Ord som ”shopping”, ”sjukdomsidentitet” och ”sjukroll” har förekommit i sjukjournaler i stället för att man har tagit symtomen på allvar. Patienter som vet att symtomlindrande behandling erbjuds utomlands får inte tillgång till dem i Sverige. Patienter har skrivit förtvivlade brev till patientnämnderna men har fått som svar att landstinget tyvärr inte har någon vård att erbjuda för den här patientgruppen.

De allra sjukaste är helt sängliggande år efter år. Det är svårt för oss övriga att föreställa sig hur det är att ligga i ett mörkt rum och inte kunna sätta sig upp, inte kunna ta sig till toaletten eller köket och inte kunna klä på sig. Man vet inte varför just de här patienterna hamnar i det här tillståndet, men man vet att de har en minskad blodvolym.

I sjukvården har man ingen aning om var man ska göra av dessa patienter. Man vet inte vart man ska remittera dem, och man vet inte hur man ska hjälpa dem. I andra länder får de hjälp och symtomlindrande behandling. Så är det kanske inte överallt – det finns många brister – men det finns många positiva exempel.

Andra sjuka är bundna till hemmet, är beroende av hemtjänst och färdtjänstinsatser eller har tvingats avbryta studier eller karriärer för ett liv som sjukpensionärer. Minsta överansträngning, som att försöka ta sig till affären och handla mat, resulterar kanske i flera dagars sängläge med feber.

Den internationella forskningen är inte omfattande, men den är alltmer träffsäker, och den gör intressanta fynd. I sammanlagt mer än 3 000 rapporter redovisas olika fysiska sjukdomsmarkörer, och de här gäller allt från blodflöden och blodsammansättning till dysfunktioner i cellernas energiförsörjning till kroppen.

Vi vet sedan tidigare att immunförsvaret ständigt är aktiverat. Teorierna om att virus är inblandade förekommer. Kroppen betar ju sig som om den ständigt bär på en infektion. Men i Sverige byggs ingen klinisk erfarenhet upp. Endast i Västra Götaland erbjuds specialiserad vård – i övriga landsting erbjuds det inte. Därför skapas inte heller kunskap och erfarenhet när det gäller sjukdomen. Forskarrönen från andra länder når inte hit. Den begränsade debatt som förekommer utgår, tyvärr, i stället nästan helt från psykosomatiska förklaringsmodeller som för länge sedan har förkastats av den biomedicinska forskningen.

Begrepp som yuppiesjukan hänger kvar, precis som fibromyalgipatienterna i årtionden fick dras med den förnedrande beteckningen svedavärk-och-bränn-käringar. Innan dess kallades MS-patienter för hysteriska. När ska vi lära av våra misstag? Man får väl tala om nyupptäckta diagnoser, även om just den här diagnosen har varit omskriven i medicinsk litteratur i över hundra år. Men när ska man lära sig att ta symptom på allvar även innan dess att vetenskapen har ringat in deras orsaker och hittat ett enkelt diagnostest?

Vad som behövs i dagsläget är alltså att man sammanställer den kunskap som finns och erbjuder behandling och framför allt ett värdigt bemötande. Det behövs också behandlingsrekommendationer på nationell nivå, för det är en djungel i dag.

Några steg i rätt riktning är tagna i det interpellationssvar som har lämnats. Åtskilliga återstår.

Anf. 20 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd):

Herr talman! Vi kan börja med Elina Linnas resonemang. Hon säger att det här är en sjukdom som sannolikt har existerat i hundratals år, kanske i tusentals år. Människor har lidit av det här i alla tider, i långa tider. Och så är det förstås. I Sverige talar vi om kanske 40 000 personer. Och bakom varje siffra finns det *en* person som lider på ett ofattbart sätt. Vi måste naturligtvis göra vårt yttersta.

Jag beskrev i interpellationssvaret de satsningar som regeringen gör i allmänhet för att kunna förstärka forskningen, alltså den kliniska forskningen. Det är ett område som är eftersatt. Det eftersattes under många år av tidigare regering.

Jag beskrev hur vi har satsat i storleksordningen 90 miljoner kronor på ett särskilt forskningsprogram om kvinnors hälsa, och jag beskrev i mitt svar att Statens beredning för medicinsk utvärdering under 2007 ska ta ställning till ett projekt om att utvärdera metoder för diagnostik och behandling av ME.

Det här torde ju vara de största satsningar på det här området, för att gå till botten med detta och för att finna gåtorna bakom detta, som har gjorts. Mina motdebattörer just nu företräder en politisk gruppering som har varit i regeringsställning under en lång följd av år. Då togs inte de här stegen. Då gjorde man inte det här. Jag hade kanske förväntat mig att glädjen skulle stå något högre i tak utifrån de åtgärder som vidtas på det här området.

Jag tar inte lätt på det här. Jag inser att det här är ett område där det kommer att ta tid innan vi kommer till rätta med problemet.

Det första vi måste göra är att erkänna att människor lider på ett sätt som är alldeles orimligt. Sjukvården ska bemöta de här människorna på ett värdigt sätt och ta deras symtom på allvar. Och vi måste flytta fram positionerna när det gäller forskning som gör att vi kan finna lösningen på gåtan bakom den här sjukdomen. Nu tas steg till skillnad från hur det har varit tidigare.

Elina Linna säger att hon är besviken på att jag inte går henne till mötes när det gäller mer forskning. Då har mitt svar handlat väldigt mycket om just forskning, forskning i allmänhet när det gäller klinisk forskning och forskning just när det gäller kvinnors hälsa.

Det här är nya betydelsefulla steg för att man ska kunna komma till rätta med ett problem som alltför länge har varit sopat under mattan. Jag tror att många människor som lider av den här sjukdomen eller anhöriga till personer som lider av den här sjukdomen med glädje tar emot det svar som regeringen kan lämna i dag på det här området.

Anf. 21 ELINA LINNA (v):

Herr talman! Först vill jag påminna Göran Hägglund om att Vänsterpartiet samarbetade med den förra regeringen. Vänsterpartiet hade inte socialministerposten i den förra regeringen.

Jag ställde min interpellation utifrån situationen för patienter med ME, inte utifrån behoven av allmän forskning om ohälsa eller om kvinnors hälsa. Jag välkomnar de 90 miljoner som ska satsas på kvinnors hälsa, men just nu är det jag som är interpellant, och jag har ställt frågan utifrån ME-patienternas situation.

Sjukdomar och behandlingar och diagnostiseringen av sjukdomar skiljer sig inte nämnvärt länderna emellan, och vi har möjlighet att använda kunskap som har tagits fram i andra länder.

För bara några månader sedan diskuterades ME-patienternas situation i vårt grannland, i Stortinget. Göran Hägglunds norska kollega säger i ett svar att det finns en stor osäkerhet inom läkarkåren om sjukdomen ME. Det sägs bero på att det inte finns ett enkelt test för diagnosen och på att det finns för lite kunskap om orsaker och behandlingsmetoder. Detta kan bero på att sjukvården har visat för lite uppmärksamhet när det gäller denna patientgrupp.

Hon, Göran Hägglunds kollega, menar också att det finns ett stort behov av att sprida kunskap om sjukdomen. Hon vill att det utarbetas nödvändigt informationsmaterial och att information om ME uppdateras regelbundet på Internet. Speciellt viktigt är det att de som arbetar med dessa patienter får mer kunskap om sjukdomen.

Jag hoppas att Göran Hägglund har möjlighet att diskutera med sin norska kollega vid lämpligt tillfälle om ME-patienternas situation.

I Kanada har man enats om ett konsensusdokument, 2003, för att ha kriterier för definition, diagnostisering och behandling av ME. Det är någonting att ta efter också i Sverige, eller vad säger socialministern?

I Sverige finns det möjlighet till specialiserad vård i Västra Götaland. Det saknas på andra håll i Sverige. Vi har ju hälso- och sjukvårdslagen, som socialministern också hänvisar till i sitt svar, som ska garantera lika vård på lika villkor. Gäller det inte patienter med ME?

För några månader sedan diskuterade socialministern och jag patienter med fibromyalgidiagnos. Då som nu hävdade jag att det fortfarande finns skillnader i hur män och kvinnor behandlas inom vården. Fler kvinnor än män upplever att de blir missförstådda och får vänta på utredningar och diagnos. Vi kan inte blunda för att sjukdomar som mest drabbar kvinnor nedvärderas och ifrågasätts.

Jag behöver antagligen inte förklara begreppet SVB-käringar, som jag också hänvisar till i min interpellation, för socialministern. Det finns fortfarande attityder inom vården som är negativa.

Anf. 22 PERNILLA ZETHRAEUS (v):

Herr talman! Jag kan kosta på mig en viss entusiasm över SBU:s initiativ – det är ändå ett steg framåt – och över initiativet att rensa upp i diagnosdjungeln och försöka skapa ökad klarhet för de åtgärder som behövs. Vi kan känna oro för att man inte samtidigt är beredd att koppla ett politiskt grepp om frågan som är så starkt att man kan garantera att den här gruppen får ett värdigt bemötande, får tillgång till de behandlingsmetoder som finns i andra länder och att man i Sverige på ett annat sätt än vad man har gjort följer den internationella forskningen.

När det gäller diagnostisering förekommer det en sammanblandning av diagnos enligt den korrekta klassningskoden med allmän trötthet och mer psykosomatiskt betingade diagnoser. Det gör att man får en grupp som är heterogen. Gruppen är egentligen inte heterogen och ska inte vara det. Det här är en specifik sjukdom.

Socialministern säger att regeringen ska titta på gåtan bakom detta och att vi har problem så länge man inte har löst gåtan. Inom cancerforskningen och inom astma- och allergivården känner man inte till orsa-

ken bakom sjukdomarna. Man har ändå gjort en ganska framgångsrik forskning och framgångsrika vårdinsatser när det gäller symtomlindring, bot och hur man bemöter patienter som är kroniskt sjuka. Här tror jag att det finns en del att lära för den här diagnosgruppen också. Det finns mycket att göra även om man inte känner till orsaken.

Prot. 2006/07:119
4 juni

Svar på
interpellationer

Anf. 23 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd):

Herr talman! Elina Linna säger att Vänsterpartiet inte satt i regeringen under den förra mandatperioden. Det är jag väl medveten om, men jag utgick ifrån att det här var ett av de områden som inte var undantagna från samarbetet och att Vänsterpartiet hade inflytande också på det här området.

Det är helt korrekt att vi behöver ha mer kunskap på det här området. Vi behöver arbeta bättre. Alla som arbetar inom svensk hälso- och sjukvård och som kommer i kontakt med personer som har drabbats av de här symtomen behöver ha större kunskap för att kunna bemöta på ett värdigt sätt.

Jag tycker att det som man har gjort i Kanada är intressant och värt att titta närmare på för att se om vi kan lära av det exemplet.

Det som vi nu säger om en förstärkning av den kliniska forskningen över huvud taget och att förstärka forskningsprogram om kvinnors hälsa är något positivt. Det här är en sjukdom som drabbar kvinnor i större utsträckning än män, även om det också drabbar män. Det allra viktigaste är förstås vad SBU ser framför sig.

Jag kan hålla med Pernilla Zethraeus om att mycket kan göras även utan att man vet precis vad som händer. Men det man ytterst vill är naturligtvis att nå kunskap om vad som ligger bakom sjukdomen. Även utan att man har klarat ut den frågan kan man naturligtvis göra väldigt mycket, och det ska svensk hälso- och sjukvård göra.

Vi har all anledning att på alla nivåer – vår nivå, den nationella nivån och på landstingsnivå runt om i landet – diskutera de här frågorna för att alla de som har drabbats ska bemötas på ett värdigt sätt. Vi tar i dag, menar jag, genom det som regeringen gör på det här området rejäla kliv framåt för att lyfta upp den här gruppen som är och under lång tid har varit utsatt. Vi tar tydliga steg för att försöka komma till rätta med det som ligger bakom. Det visar att regeringen känner ansvar och gör vad den tidigare regeringen inte gjorde på det här området.

Anf. 24 ELINA LINNA (v):

Herr talman! Jag kan medge att det självklart är ett misslyckande att den förra regeringen inte förbättrade situationen för ME-sjuka. Det förnekar jag inte på något sätt. Jag menar att Göran Hägglund som socialminister har mycket större möjlighet att påverka situationen för ME-sjuka än vad jag någonsin hade under den förra mandatperioden.

Det saknas i dag verksamma behandlingsmetoder för att bota sjukdomen ME. Det finns åtskilligt som man kan göra för att lindra symtomen och åstadkomma förbättring i många fall. Jag tog i mitt förra inlägg upp att specialistvården inte ens erbjuds någon annanstans än i Västra Götaland. Jag hoppas att socialministern kan förklara för de ME-drabbade som inte råkar bo i Västra Götaland vart de ska vända sig. Hur kan

de få möjlighet att få en diagnos för att få något slags lindring för sina symtom och bli behandlade på ett korrekt och bra sätt?

Anf. 25 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd):

Herr talman! Jag hör att jag börjar upprepa mig, så jag ska försöka fatta mig kort.

Det intressanta med det som SBU planerar är att man ska utvärdera metoder för diagnostik, det vill säga hitta vad som drabbar dessa personer, och utvärdera behandlingsformer som finns och som har prövats för att se vad som ger effekt.

Utifrån det kan vi få ett bra underlag som kan användas överallt inom svensk hälso- och sjukvård. Om allt blir lyckosamt – och det hoppas vi – kommer det att kunna innebära att vi tar rejäla kliv framåt så att de 40 000 personer som i dag lider av det och de som kommer att drabbas i morgon blir bemötta på ett värdigt sätt och att det finns effektiva metoder för att möta den sjukdom som de har drabbats av.

Överläggningen var härmed avslutad.

12 § Svar på interpellation 2006/07:558 om Europakorridoren

Anf. 26 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Herr talman! Christin Hagberg har frågat mig om jag kommer att se till att en utbyggnad av järnvägen i form av höghastighetståg finns med i regeringens planering för framtida infrastruktursatsningar.

Som bakgrund till frågan tar Christin Hagberg upp två höghastighetsbanor som planeras inom ramen för den så kallade Europakorridoren. Det är Europabanan, som följer E 4:an och sträcker sig mellan Stockholm, Jönköping, Köpenhamn och Hamburg och Götalandsbanan, som följer ett öst-västligt stråk från Stockholm över Jönköping till Göteborg.

I den nationella banhållningsplanen för perioden 2004–2015 ingår start av två projekt som är en del av en framtida Götalandsbana, nämligen Ostlänken på Södra stambanan och nytt dubbelspår sträckan Mölnlycke–Rävlanda på Kust-till-kust-banan.

Som Christin Hagberg säkert vet pågår för närvarande en process med att revidera gällande banhållningsplan. Banverket har fått i uppdrag av regeringen att lämna förslag till en reviderad nationell banhållningsplan för perioden 2004–2015. Vägledande för Banverkets prioriteringar av åtgärder ska vara samhällsekonomisk lönsamhet för föreslagna åtgärder, där hänsyn också tas till hur mycket åtgärderna bidrar till uppfyllelse av de transportpolitiska målen. Banverket ska lämna ett remissbehandlat förslag till nationell banhållningsplan till regeringen senast den 18 juni i år. Regeringen kommer därefter att bereda underlaget samt fatta beslut om fastställelse av en reviderad nationell banhållningsplan.

Regeringen har även inlett arbetet med en ny planeringsomgång för transportinfrastrukturen. Som ett första steg har Banverket, tillsammans med ett antal andra centrala myndigheter, fått i uppdrag att utarbeta underlag för en kommande infrastrukturproposition. Arbetet tar sin utgångspunkt i en bedömning av hur samhällets behov av transporter kan

komma att utvecklas på sikt. Efter riksdagens beslut med anledning av förslagen i propositionen kommer ett mer konkret arbete med prioritering av olika åtgärder att genomföras. Regeringen avser att sedan fatta beslut om nya långsiktiga infrastrukturplaner för perioden 2010–2019.

Med hänsyn till de pågående planeringsprocesserna är jag inte beredd att i dag säga något om framtida utbyggnader av olika järnvägsprojekt. Jag är övertygad om att vi får ett mer effektivt utnyttjande av statens medel genom en sammanhållen process, med regional delaktighet jämfört med om vi hade en ordning där regeringen fattade separata beslut för varje investering eller åtgärd på väg- och järnvägsnäten.

Anf. 27 CHRISTIN HAGBERG (s):

Herr talman! Tack, statsrådet, för svaret. Anledningen till att jag skrev interpellationen är att det pågår ett arbete. Och jag menar att det är nu som man kan påverka och inte komma i efterhand. Det är därför som jag tycker att det är viktigt att vi har diskussioner och debatter om olika satsningar. Jag tycker naturligtvis att man måste göra en helhetsbedömning.

Men i detta läge ser jag just Europakorridoren som en av de framtids-satsningar som vi behöver göra. Sverige är ett långt land, och infrastruktur och kommunikationer spelar en mycket stor roll. Vi har ett stort behov av att transportera både varor och personer. Vi behöver både bra järnvägar, sjövägar och vanliga vägar.

Jag tycker att det är bra att man hela tiden håller frågan aktuell och vid behov reviderar de olika planer som finns eftersom utvecklingen kanske går lite grann åt ett annat håll nu än den gjorde när man tidigare gjorde planerna.

Det projekt som jag tar upp är det som kallas Europakorridoren. Det handlar om att via järnväg förbättra kommunikationerna inte bara i Sverige utan också Sveriges kommunikationer med Europa. Det handlar också om att vi i Sverige behöver komma i gång med att bygga ut järnvägen och använda oss av höghastighetståg.

I förra veckan beslutade regeringen att fortsätta bygga Citybanan här i Stockholm, vilket jag tycker är mycket positivt. I dag är det trångt på Stockholms central. Man får köa både för att komma in på Centralen och för att komma ut från den.

När vi får en förbättring här i Stockholm kommer det naturligtvis att innebära att vi får ännu bättre kommunikationer. Och det påverkar i detta läge, om vi talar om Europakorridoren, framför allt Göteborg och Stockholm. Då kommer vi att behöva vidta åtgärder på olika håll, till exempel i Göteborg som har Sveriges största hamn. Det största fartyget som kommer in där har 13 000 containrar. Tänk om vi kunde lasta över större delen av det som ska vidare på järnväg för vidare transport till övriga landet.

I Malmö kommer Citytunneln att förverkligas. Då behöver vi också fundera på den kapacitetsökning som det kommer att innebära. Det kommer också att ske en kapacitetsökning på Västkustbanan när tunneln genom Hallandsåsen blir färdig. Och då kommer vi troligen att behöva fler spår för att klara av den ökade kapaciteten.

Om vi bygger nya banor i likhet med de förslag och idéer som Europakorridoren presenterar kommer vi att lösa flera av de positiva problem

som uppstår. Och när vi får höghastighetståg i Sverige, vilket jag hoppas och tror att vi får, kommer restiden från exempelvis Malmö till Stockholm att vara 2 timmar och 40 minuter i stället för som i dag 4 timmar och 10 minuter som snabbast. För oss som redan i dag tycker att tåget är det bästa alternativet skulle detta innebära att det blir större konkurrens om platserna på tåget.

Min fråga till statsrådet är: Kommer frågan om höghastighetståg att tas upp i diskussionen om kommande planering för järnvägen?

Anf. 28 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Herr talman! Det är en intressant och viktig fråga som Christin Hagberg tar upp av den anledningen att den också visar på vikten av att man klarar av att ständigt blicka framåt i syfte att också fånga upp omvärldsförändringar. En anledning till att vi gör en revidering är för att kunna konstatera hur läget är för den befintliga planen. Det är naturligtvis ingen hemlighet i dag att det kommer att visa sig att det finns mer löften än resurser inom den planen. Därför kommer det att krävas resurser för att komma i kapp med den plan som redan föreligger så att inte effekten blir att saker och ting skjuts på framtiden. Det är den situation som vi befinner oss i i dag.

Men inte desto mindre ska man ständigt se över möjligheterna att skapa mer effektiva transportsystem. Och det pågår ett mycket gediget arbete som är kopplat till att hitta effektiva transportkedjor mellan väg och järnväg, just det som Christin Hagberg efterlyser, nämligen att föra över gods från väg till järnväg där det är bäst och över till sjöfart när det fungerar bäst.

Men jag vill ändå göra en återkoppling till höghastighetsjärnvägar och säga att Banverket har studerat förutsättningarna för nya höghastighetsjärnvägar mellan Stockholm och Göteborg och mellan Stockholm och Malmö. Slutsatsen av den analysen är att Götalandsbanan kan vara en samhällsekonomiskt försvarbar investering med goda förutsättningar att bidra till den regionförstoring som vi i dag ser och som är positiv. Däremot kan man se att effekterna av en Europabana genom Sverige är mer osäkra. Det har snarare med det som är utanför Sverige att göra än med det som är i Sverige, om man nu ska se den svenska delen som en del av en Europabana, eftersom det för utrikestrafiken krävs omfattande investeringar i Danmark, sambandet Danmark–Tyskland, över Femer Baelt och en tunnel mellan Helsingborg och Helsingör. I dag finns inte några sådana beslut. Man beskriver också att effekten av den mellanliggande marknaden för en regiontrafik inte bedöms vara så tydlig.

Jag ska dock säga att Sverige och den svenska regeringen är aktiva i den diskussion som nu också Danmark och Tyskland för med anledning av Femer Baelt just i syfte att få ett längre sammanhållande effektivt system, alltså precis det som Christin Hagberg efterlyser.

Anf. 29 CHRISTIN HAGBERG (s):

Herr talman! Jag tycker att det känns positivt att man använder sig av de diskussionsforum som statsrådet här hänvisar till för att diskutera denna fråga.

Sverige ligger i utkanten av Europa, och det är ett glestbefolkat land. Och vi behöver kommunikationer med övriga Europa. Flera andra med-

lemsländer i den europeiska gemenskapen ser i dag höghastighetstågen som ett bra kommunikationsmedel, och man planerar också för fler utbyggnader. När de flesta andra länder bygger sådana järnvägar har de som mål att man ska landa någonstans i Mellaneuropa. Man tycker att Bryssel, Luxemburg, Tyskland och Frankrike är medelpunkten i Europa. Och många av planerna handlar om en öst-västlig riktning. Det finns planer för de baltiska staterna ned mot Mellaneuropa. Det finns planer på en tågbanan mellan Moskva och Paris, också den i öst-västlig riktning. Det finns också planer i en nord-sydlig riktning, men det handlar då om länderna i södra Europa som också drar sig mot Mellaneuropa. De vill också ha bättre och snabbare kommunikationer i form av tåg.

Om inte vi också hänger på denna planering hamnar vi lite utanför. Och det känns inte så bra. Ett av skälen till att jag tar upp detta nu i och med att man håller på att revidera och se över planerna är att man återigen tar upp denna fråga och ser till att vi verkligen fortsätter denna diskussion.

Jag känner också till problematiken både när det gäller tunneln Helsingborg–Helsingör och om det ska vara en bro över Femer Bælt.

Jag som bor i Skåne ser dessa kommunikationsproblem när man har vatten runt omkring och att vi verkligen behöver göra någonting. Vi vet också att Öresundsbron redan i dag är ganska hårt belastad när det gäller tågtrafiken över till Danmark och vidare ned i Europa. Här behövs verkligen en ny tankegång och att vi fortsätter att jobba för att få denna kommunikation just för att Sverige ligger där det ligger, det vill säga i norra Europa, så att vi inte ska hamna vid sidan om.

Jag tycker också att det här är en stor miljöfråga. Som jag sade i mitt första inlägg tar jag själv ofta tåget, och inte minst många kolleger här i riksdagen åker tåg. Det är ett väldigt praktiskt och bra kommunikationsmedel.

Kan vi få mer persontrafik på järnvägen minskar vi också framför allt koldioxidutsläppen men även annan inverkan på miljön. Det skulle vara väldigt positivt för Sverige, tycker jag, att ha mer av den typen av kommunikationer.

Vi kan dra en linje från Stockholm rakt över landet och söderut. Där finns 5,5 miljoner invånare. Kan vi sedan få en bra förbindelse över till Danmark och så vidare berörs ännu fler människor.

Jag ser fram emot att vi fortsätter den här diskussionen särskilt som man nu håller på att omprioritera och se över de här planerna.

Anf. 30 MARGARETA CEDERFELT (m):

Herr talman! Jag har med stort intresse lyssnat på debatten. Framför allt gläder jag mig över Åsa Torstenssons svar om att det gäller att se till att man också i de infrastrukturella planerna dels blickar framåt, dels utgår från de resurser som finns.

Det jag här tänker på är att det är farligt att hamna i en situation som den kring Stockholm där diskussionerna om en ringutbyggnad, Citybanan med mera har diskuterats under, såvitt jag vet, alla de år jag bott i Stockholm – 27 år. Detta föder förväntningar och också förhoppningar som dock ständigt grusas. Därför är jag så glad över att regeringen nu har fattat ett ansvarsfullt beslut där hänsyn tas också tas till de ekonomiska resurserna.

Europakorridoren är utan tvekan oerhört angelägen dels i ett miljöperspektiv, dels – förstås – i perspektivet av en ökande befolkning och med tanke på våra kommunikationer vi har med omvärlden. Samtidigt är det viktigt att, precis som Åsa Torstensson sade, hushålla med löften.

Detta ser jag som en viktig del för att inte utmåla förhoppningar som det kommer att dröja inte ett år utan kanske 20–30 år innan de infrias. Det gläder mig alltså att statsrådet tittar på transportpolitiska mål som finns och beaktar detta i sin planering.

Anf. 31 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Herr talman! Jag vill lite grann återkoppla till den revidering som både Margareta Cederfelt och Christin Hagberg lyfter fram. Det är nog också viktigt att se att Västra Götaland och Skåne i det här sammanhanget har fått ett samlat och större ansvar just för att skapa en inriktning mot 2019.

Precis i de regioner som Christin Hagberg refererar till vad gäller Europakorridoren finns delar av de tänkta sträckorna. Därför är det också viktigt att se vilken roll man i de två regionerna ser att Europakorridoren och höghastighetstågen har.

Jag vill dock återkomma till vad Banverket också konstaterar i det arbete som hitintills gjorts. Man ser att det inte finns möjligheter till en höghastighetsjärnväg för persontrafik när vi pratar om hastigheter på maximalt 300 kilometer i timmen. Av den anledningen, som jag också hänvisar till, ser man Götalandsbanan som en möjlighet när det gäller att skapa en mellanmarknad med en regionförstoring på ett effektivt sätt.

I övrigt säger man att det är realistiskt att uppgradera befintliga järnvägar till maxhastigheter på 250 kilometer i timmen. Det är nuläget som man hänvisar till. Samtidigt tror jag att det är viktigt att se att järnvägsmarknaden i Sverige ser annorlunda ut jämfört med hur den ser ut i exempelvis Tyskland och Spanien om man nu hänvisar till höghastighetståg i andra delar och nere på kontinenten med hastigheter på upp till 300 kilometer i timmen.

De järnvägarna byggs enbart för persontrafik. Det är inte möjligt att ha både gods- och persontrafik på sådana järnvägar, utan trafiken måste separeras. Då får vi kanske inte på ett enkelt sätt smidiga flöden, utan då är det en ensidig satsning på persontrafik. Godstrafiken körs i lägre hastigheter på separata banor. Persontrafiken kan då ha sin bana för höga hastigheter.

I Sverige har vi en mindre marknad för persontrafik i kombination med långa avstånd och få mellanmarknader, som jag hänvisat till, för både gods- och persontrafik. Med blandad trafik på järnvägen kan vi i dag *inte* köra med höghastighetstågen på samma järnväg som långsammare godståg. Våra befintliga järnvägar uppgraderas till att klara 250 kilometer i timmen så att de kan användas både för snabbare persontåg och för långsammare godstrafik. Vi har ett sådant bansystem att utgå från.

Det finns godståg som kan gå med högre hastigheter, men då rör det sig om godståg med en lättare last. I Sverige utgörs godstrafiken på järnväg huvudsakligen av tungt gods såsom papper, timmer och stål. Det är också en annan relation till det gods som går på järnväg i Sverige jämfört med hur det är i andra delar av Europa. Det är här alltså inte alltid jäm-

förbart när man hänvisar till höghastighetståg och till hur det fungerar i andra delar av Europa.

Som sagt: Revideringen av Västra Götalandsregionen och Skånes syn på detta är också en del av det som Banverket nu har att hantera.

Anf. 32 CHRISTIN HAGBERG (s):

Herr talman! Jag vill tacka statsrådet för debatten om de här viktiga frågorna.

Sverige har ju inte en så hemskt stor befolkning. Men vad man kan se har förändrats under de senaste åren är resandet. Allt fler människor åker nu mycket längre för att jobba på annan ort än där man bor. Det gör att resandet har ökat väldigt mycket.

Naturligtvis växer olika regioner i Sverige olika mycket. Nere i Skåne kallar vi oss ju för en region. Därmed kommer vi genast in på Öresundsintegrationen. Vi har en region tillsammans med Köpenhamn och övriga östra Danmark där vi har en gemensam arbetsmarknad. Det gäller också mycket annat.

En fråga som jag med tanke på den revidering som ska göras också vill skicka med – jag inser att många önskemål kommer från olika håll – är den om kommunikationerna och den så kallade HH-tunneln mellan Helsingborg och Helsingör.

Detta är en oerhört viktig del, inte minst för Helsingborg som ort, eftersom man i dag är ganska inbyggd – spåren går rakt igenom staden. Nu ska man försöka bygga bort spåren, det vill säga bygga ned dem under jord för att i stället kunna använda marken ovanpå på ett effektivt sätt. När man planerar vill man naturligtvis planera för en eventuell tunnel.

Att komma fram i den frågan är, tror jag, en viktig del. Ska vi alltså bygga ytterligare en förbindelse över Öresund eller inte?

Anf. 33 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Herr talman! Precis som Christin Hagberg inser också jag vikten av att transporter fungerar – detta just som ett led i att skapa större arbetsmarknadsregioner. Då är det väldigt viktigt att transporter, oavsett om de sker på väg eller järnväg, är både säkra och snabba och att man kan känna sig trygg när man använder sig av dem. På så sätt skapar vi också en regional utveckling och möjligheter för både kvinnor och män att välja mellan fler arbetsgivare. Jag ser detta som någonting väldigt positivt.

Förutom att vi i den här diskussionen blickar framåt och diskuterar nyinvesteringar krävs det, tror jag – detta för att vi över huvud taget ska kunna komma i kapp så att nyinvesteringar får den effekt som vi alla hoppas och tror på – just beträffande den svenska järnvägen väldigt stora resurser och insatser så att vi kan återta underhållet och kan ha en bra grundstandard på banan.

Jag tror att det är viktigt att vi pratar om detta också. Det är lätt att blicka framåt och se utveckling och ambitioner. Men gör vi inte hemläxan och gör det som den förra regeringen slarvade med under många år när det gäller skötseln och underhållet på banan kommer inte heller nyinvesteringar att kunna få den positiva effekt som gör att det kan bli ett alternativ för vägtransporter.

Det tycker jag är viktigt att se. Därför måste det göras prioriteringar för ett antal miljarder för att vi ska kunna göra rätt sak i rätt ordning. Men självklart är också den här debatten ett led i att skapa ett järnvägssystem som undan för undan kan möta de framtida behoven och förändringarna i vår omvärld.

Överläggningen var härmed avslutad.

13 § Svar på interpellation 2006/07:571 om postlådor i glesbygd

Anf. 34 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Herr talman! Börje Vestlund har frågat mig vad jag avser att göra för att leva upp till de rekommendationer som PTS, Post- och telestyrelsen, tagit fram och om jag avser att snabba på processen.

Förutom Post- och telestyrelsens rapport, som Börje Vestlund hänvisar till, vill jag lyfta fram en nyligen genomförd Temoundersökning. Den genomförs varje år och mäter hur befolkningen upplever kvaliteten i Postens service.

Årets undersökning visar bland annat att åtta av tio, 79 procent, av dem som får sin post utdelad i postlåda har lådan vid tomtgränsen. Vidare visar undersökningen att det bara är 3 procent som uppger att de är mycket eller ganska missnöjda. Av undersökningen framgår att så många som 95 procent av de tillfrågade uppger sig vara ganska eller mycket nöjda med hur postutdelningen är ordnad där man bor.

Mitt svar till Börje Vestlund är att jag med stort intresse tagit del av Post- och telestyrelsens rapport och anser att jag därigenom fått ett mycket bra underlag för min bedömning. Med en detaljreglering minskar vi flexibiliteten och riskerar att ett stort antal postmottagare får längre avstånd än de har i dag till sin postlåda.

Enligt vad jag har kunnat inhämta har Posten erbjudit sig att flytta tillbaka den postlåda som är föremål för diskussion till dess ursprungliga plats, men detta har inte accepterats av de boende i området.

Låt oss lyfta fram det positiva i att det fortfarande pågår en dialog mellan de berörda parterna och förlita oss på att det går att finna en lokalt anpassad lösning för postutdelningen och att den kan accepteras av de postmottagare som är berörda.

Anf. 35 BÖRJE VESTLUND (s):

Herr talman! Riksdagen har genom sitt interpellationsinstrument att granska statsrådets ämbetsutövning, och det här är i allra högsta grad ett exempel på det. Det är inte särskilt länge sedan som Åsa Torstensson och jag tillsammans med Ulrica Messing debatterade exakt samma fråga. Jag har debatterat den tidigare med andra statsråd, med Ulrica Messing. Det resulterade i den översyn som PTS har gjort.

Det som är intressant är det som Åsa Torstensson sade i en debatt om interpellation 230. Åsa Torstenssons säger så här: Låt oss inte använda en lagstiftning som slår fel och riskerar att hanteras på ett oflexibelt sätt. Jag har haft samtal med Posten av den här anledningen, och man måste naturligtvis också från Postens sida ha kunden i fokus, ha den sociala

dimensionen i åtanke och föra ett normalt samtal. Med vanligt sunt förnuft kan man väldigt ofta komma långt utan att ha en trubbig lagstiftning.

Uppenbarligen, herr talman, är det så att Åsa Torstensson föredrar ett gammaldags regelsystem från 60-talet i stället för att ändra en lagstiftning så att vi kan få modern lagstiftning för Posten. När man läser hela utredningen kan man konstatera att det finns liknande regler i väldigt många av de europeiska länderna.

Därför är jag lite förvånad över att man inte har gjort någonting än. Man har gått så långt från Årböleborna att man har känt sig tvingad att återigen skriva till EU-kommissionen för att undersöka om postdirektivet verkligen följs i detta sammanhang. Är det inte skamligt, Åsa Torstensson, att vi återigen ska stå här och schavottera inför EU-kommissionen för att vi inte kan lösa en bys problem med postlådor? Är inte detta lite skamligt trots allt?

Vi känner inte till alla problemen när vi får frågorna till riksdagen. Ibland kan det vara en tillfällighet, ibland ett missförstånd. Men i detta fall har vi debatterat, diskuterat, utrett och återkommit. Och återigen står vi på precis samma punkt som vi gjorde när denna fråga först kom till riksdagen, nämligen att man ingenting vill göra. Regeringen vill ingenting göra. Är inte detta lite anmärkningsvärt?

Låt mig säga någonting om erbjudandet till Årböleborna att Posten vill få en förändring till stånd. Ja, Posten har kommit dit och talat om hur de vill ha det. Men att sätta sig ned med hela byn, med alla dem som är drabbade och försöka hitta en lösning tillsammans som vi brukar göra enligt svensk tradition, att ge och ta, var man från Posten inte intresserad av. Det klarar man inte av. Man kom i stället med en lång harang över hur konkurrensutsatt man var och hela det som vi har hört så många gånger förut från Posten.

Sanningen är, herr talman, att Åsa Torstensson ingenting vill göra i frågan. Hon struntar i Årböleborna i dessa sammanhang. Jag tycker att detta är väldigt beklagligt, herr talman.

Anf. 36 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Herr talman! Först och främst ett förtydligande: Vi ska ha en god postservice i landet oavsett var man bor. Människor ska kunna bo där de vill och ha blomstrandeföretag.

När Börje Vestlund tar ton på det här sättet blir jag lite olycklig. Det är ett lite tråkigt tonläge. Jag har den informationen efter förra debatten att Posten har erbjudit sig att sätta tillbaka postlådorna precis där de var när konflikten började. Därför tycker jag att det är så olyckligt att vi ska ha ett sådant tonläge när vi har fått den här informationen – om inte Börje Vestlund har en annan information från Posten om att man inte är beredd att ställa tillbaka postlådorna där de var när konflikten började. Det är precis den lösning som jag hänvisade till även vid förra tillfället.

Jag måste säga att i ett modernt samhälle funkar det inte med detaljstyrning. Jag har själv erfarenhet av detta. Jag lever på landsbygden, och jag har jobbat med den här typen av problem på just kommunal nivå. Det är inte statens detaljstyrning som underlättar utvecklingen i våra kommuner runt om i landet. Det gör flexibla lösningar, när människor kan samtala med varandra och hitta lösningar som fungerar utifrån lokala relationer och de enskilda boendes behov. Resultatet av de olika samtalen

utgår jag ifrån stämmer med den information jag har fått, att man är beredd från Postens sida att ställa tillbaka postlådorna där de var när konflikten startade.

Jag tycker att det är otroligt tråkigt med den ton som Börje Vestlund anger i debatten. Jag utgår från att Börje Vestlund har erfarenhet och kunskap om hur det är – att det ser extremt olika ut – beroende på var man bor i Sverige. Det är därför vi ska ha en mycket tydlig lokal dimension i den service som alla naturligtvis har rätt att få och i de regelsystem som Sverige har förbundit sig att följa.

Vad det gäller hänvisningar till andra länder vet jag att det hänvisas till Finland. Men inte ens postlagen i Finland är så detaljstyrande som man säger att den är. Det är Kommunikationsverkets rekommendation att ingen ska behöva hämta sin post längre bort än en kilometer, men detta står inte i postlagen. Jag tror att det är bra att vi får olika perspektiv på detta.

Jag är den första att värna om att den service som posten har att svara för ska fungera i alla delar av landet.

Anf. 37 BÖRJE VESTLUND (s):

Herr talman! Ja, jag har en ganska både elak och raljant ton i den här debatten. Men jag tycker att någonstans måste gränsen gå när man säger: Det här ska lösas. Det här ska fixas. Jag har talat med Posten, som statsrådet uttryckte det i den tidigare debatten. Det är naturligtvis inte på det sättet man ska lösa det här problemet, utan det viktigaste är att man hittar en lösning som är acceptabel för alla parter.

Vad jag i första hand tycker att man ska göra är att man ska sätta sig ned tillsammans med de här byborna och ta itu med problemen.

Åsa Torstensson säger att det inte fungerar med detaljstyrning. Nej, det är möjligt att Åsa Torstensson delvis har rätt i det. Men flexibiliteten har ju inte haft den verkan som den skulle ha, för det var väl aldrig meningen att de allmänna föreskrifterna skulle vara detaljstyrande. De allmänna föreskrifterna skulle bara ange de absolut yttersta ramarna. Sedan har landet ändrats sedan 60-talet och vi står där vi står i den här frågan. Då måste man hitta ett regelverk som fungerar.

Tyvärr, herr talman, har Posten inte alltid varit så flexibel i sina diskussioner med människor runt om i landet. Av den anledningen får vi ibland ha debatter i riksdagen om Posten.

Sedan vill jag bara säga, Åsa Torstensson, att ja, jag bor i en förort till Stockholm, och jag skulle gärna kunna diskutera de problem som vi har där. Det intressanta är att vi nog skulle kunna komma fram till att de problem som vi har där påminner mycket om glesbygdsproblemen i väldigt många avseenden, kanske inte när det gäller just detta med Posten, men i många andra avseenden finns det många likheter. Jag tror att jag trots allt har en ganska god insyn, framför allt genom att jag har haft kontakt, om inte dagligen så i alla fall varje vecka, med människor som i sin förtvivlan har skrivit och bett om hjälp.

Det intressanta i det här sammanhanget, herr talman, är att under förra mandatperioden var det ett antal centerpartister som stod här, åtminstone ett par tre gånger under höst och vår, och tog upp samma frågor. Men den majoritet som finns i dag klarar inte att lösa de här problemen. Då tycker jag att det måste finnas någon gräns. Utredningen är

gjord. Besluten väntar vi på, men besluten kommer inte. Det är därför så viktigt, herr talman, att använda det kontrollinstrument som interpellationsdebatterna utgör för att tala om att nu måste man sätta ned foten.

Återigen: När kan vi se tydliga krav på vad Posten ska göra i det här avseendet? Om jag har läst svensk grundlag rätt finns det bara två sätt att hantera detta, och det är att utfärda en lag eller möjligen föreskrifter alternativt att göra något via en budgetpost. Det senare är ju lite svårare när det är statens bolag, men det är inte helt omöjligt.

Jag frågar återigen Åsa Torstensson: När kan Årböleborna förvänta sig att regeringen löser detta problem?

Svar på
interpellationer

Anf. 38 MARGARETA CEDERFELT (m):

Herr talman! Den interpellationsdebatt som pågår nu ger onekligen perspektiv på tillvaron. Jag bor i storstaden och kan känna mig upprörd när posten är försenad en timme eller två. Det för mig automatiskt tillbaka till vad jag ser som en grundläggande fråga när det gäller Posten, och det är att vi är tillbaka till glesbygdens problematik. Den hoppas och tror jag verkligen att regeringens politik kan komma till rätta med, därför att en mer fungerande arbetsmarknad gör det möjligt att fler personer både vill stanna kvar i glesbygden och också vill flytta dit. På så sätt finns det också en möjlighet att infrastrukturen ska kunna ge en bättre service när det gäller posten men också när det gäller sjukvård, skola och så vidare.

Sedan måste jag säga att de siffror från Temoenkäten som Åsa Torstensson hänvisade till, som säger att 95 procent av Postens kunder är ganska eller mycket nöjda, är fantastiska. I många andra verksamheter känner man sig mycket nöjda om 80 procent av de svarande uttrycker att de är ganska eller mycket nöjda.

Jag tror att Åsa Torstensson har rätt inställning när hon inte vill gå in och detaljreglera. Om riksdagen eller Posten centralt skulle gå in och styra postlådornas exakta placering och exakt hur brevbärarna ska dela ut posten tror jag att situationen skulle bli än värre för Årböleborna.

Jag hoppas verkligen att en lösning kan komma till stånd, men den kan inte komma från vare sig riksdag eller regering.

Anf. 39 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Herr talman! Jag är den första att beklaga att postlådorna inte har satts tillbaka på sina ursprungliga platser. Jag upprepar att enligt den information som jag har fått har Posten erbjudit sig att flytta tillbaka den postlåda som är föremål för denna interpellation till sin ursprungliga plats men att detta inte har accepterats.

Jag trodde att Börje Vestlunds raljanta tonläge hade att göra med att jag har varit tydlig med att jag inte tror på en detaljstyrning. Jag skulle kunna åka Sverige runt och möta människor som fått postlådorna flyttade och finna att betydligt fler än i dag skulle ha fått tusen meter till sina postlådor. Så stelbent är en lagstiftning som anges på det sättet. Det finns det andra exempel på. Vis av erfarenhet vill jag säga att det inte är statlig detaljstyrning som skapar förutsättningar för utveckling i det här landet.

Naturligtvis har Sverige förändrats och ser annorlunda ut nu jämfört med på 60-talet, som Börje Vestlund hänvisar till. I Post- och telestyrelsens underlag finns flera olika alternativ. Alternativet om det skulle vara

500, 1 000 eller 2 000 meter till en brevlåda är att det blir en service som är sämre än en femdagarsservice med undantag. Då krävs det att man går vidare med undantag för att möta behovet av en betydligt närmre boendeutdelning. Post- och telestyrelsen har sett till problemen med situationen beroende på att det sker förändringar på landsbygden likväl som i staden. Människor flyttar och ibland blir det tomma fastigheter. Då är det ganska logiskt att posten ändrar sina körrutter. Det kan innebära en förändrad situation för de boende på en sådan postutdelningsrutt.

Detta kräver naturligtvis lokala samtal och relationer för att man ska hitta bästa möjliga lösningar för företagare och människor som bor där och så att det också fungerar för lantbrevbäraren.

För mig är detta naturligt, till skillnad från att ha en stark tilltro till att staten i detalj ska reglera det. Det skulle få effekten att betydligt fler fick sämre service än den vi diskuterar i dag.

Anf. 40 BÖRJE VESTLUND (s):

Herr talman! Jag kan lämna över den kommunikation jag har haft med byborna under två tre år, Margareta Cederfelt. Jag tror inte att det är en sådan bra och målande beskrivning över den besvikelse man kände när den nu sittande regeringen kom till makten och svek alla de löften man hade pratat om under hela förra mandatperioden.

Det intressanta är att man skryter över Temoundersökningen. Men Temo är väl ingen organisation som normalt sett brukar undersöka kundnöjdhet. Svenskt Kvalitetsindex brukar däremot göra det, och då blir det inte en så smickrande bild för Posten.

Jag har inga helt nya uppgifter. Men 2005 var siffrorna 49,7 för privatkunder och 49,6 för marknadskunder. Det är inte så imponerande, och Svenskt Kvalitetsindex undersökning är betydligt mer omfattande.

Vi går tillbaka till de tusen meter, eller en kilometer, som har diskuterats. Det är väl ingen som har sagt att alla ska ha tusen meter, men någonstans måste ett riktvärde finnas.

I den flexibla värld som Åsa Torstensson vill skapa är det någon annan än lagstiftaren som bestämmer spelreglerna. I det sammanhanget, Åsa Torstensson, kommer faktiskt den lilla människan ofta i kläm, och här är det de som tycker att Åsa Torstensson med fleras flexibla lösningar inte fungerar så bra för just deras behov.

Jag får väl anses vara stockkonservativ, men jag tror att det är bättre med en tydlig lagstiftning än med flexibla lösningar där människor kommer i kläm.

Anf. 41 MARGARETA CEDERFELT (m):

Herr talman! Börje Vestlund tar till brösttoner också utifrån debatten med mig. Jag vill påminna om att den sittande regeringen är nytillträdd. Den tidigare regeringen hade tolv år på sig och har inte åtgärdat problemen som Börje Vestlund lyfter upp.

Jag tror helt bestämt att en mer fungerande arbetsmarknad med fler arbetstillfällen i stor utsträckning kommer att komma landsbygden till godo, vilket i sin tur gör att också servicen kan bli bättre.

Det gläder mig att det finns ett byalag i Årböle som aktivt driver byns frågor och också ser till att debatten förs.

Men det som slår mig när jag sitter och lyssnar är att en avreglerad postmarknad med konkurrens uppenbarligen är något som fungerar mycket bra eftersom det också inom EU i dag förs en debatt som syftar till att postmarknaden ska avregleras för att ge möjlighet till både bättre konkurrens och bättre service.

Detta stöder Temoundersökningen som visar att det är en stor andel nöjda kunder. Men inget är så bra att det inte kan bli bättre. När det blir bättre får också Årböleborna en bättre postutdelningssituation.

Anf. 42 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Herr talman! Att det är som Börje Vestlund kom in på, nämligen att enskilda människor ofta kommer i kläm i sin relation till staten och statliga myndigheter, ska vi förstå och se allvarsamt på. Som statliga företrädare har naturligtvis var och en av oss ett ansvar att ständigt se till att vi förstår att vi är till för de enskilda individerna.

Jag tänker inte försvara Posten i sig. Men om den information som ges mig innebär att postlådorna kan placeras tillbaka där de tidigare stod så förstår jag inte varför Börje Vestlund inte kan lyssna på detta. En del av den information som Posten ger mig är att man flyttar tillbaka postlådorna dit där de en gång stod. I så fall skulle denna debatt och diskussion vara avklarad.

Men eftersom det i dag inte finns ett intresse att acceptera detta ser jag inte att det i sig är en ny lagstiftning som skulle lösa problematiken. Jag vidhåller att en detaljstyrd lagstiftning är så stelbent som jag har beskrivit det.

Det finns inget som säger, precis som Börje Vestlund påpekar, att alla per automatik skulle få tusen meter. Men vi som har arbetat på lokal nivå vet hur stelbenta myndigheter och den typ av lagstiftning som styr myndigheter blir i den faktiska verkligheten. Det är därför som jag inte är någon förespråkare av den sortens detaljstyrning i dag.

Överläggningen var härmed avslutad.

14 § Svar på interpellation 2006/07:553 om kommunernas solidariska ansvar för flyktingmottagandet

Anf. 43 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO
SABUNI (fp):

Herr talman! Luciano Astudillo har med utgångspunkt från situationen i Malmö frågat statsrådet Tobias Billström vilka åtgärder han avser att vidta för att samordna den nya mottagningsstrukturen och för att kompetensen från Integrationsverket överförs till den nya strukturen.

Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som ska svara på interpellationen.

Integrationsverket avvecklas den 1 juli i år. I den organisation som tar över uppgifterna ska Migrationsverket övergripande arbeta för att det finns beredskap och kapacitet i landet att ta emot flyktingar som har fått uppehållstillstånd.

Verket ska teckna överenskommelser med kommunerna om flyktingmottagande efter att ha fått ett underlag från länsstyrelserna. Länsstyrelserna ska ha den operativa uppgiften att förhandla med kommunerna om mottagande och introduktion i sina respektive län.

Migrationsverket ska förse länsstyrelserna med planeringsförutsättningar, bland annat i form av prognoser över behoven utifrån förväntat antal asylsökande, beviljade uppehållstillstånd, överförda kvotflyktingar och förväntat antal anhöriga till dessa, men även över hur situationen ser ut för dem som har valt att ordna boendet själva i en kommun.

I planeringsförutsättningarna ska också ingå bedömningar från Arbetsmarknadsstyrelsen och länsstyrelserna om var i landet det finns bäst förutsättningar för arbete och egen försörjning. Detta ska utgöra en viktig utgångspunkt för mottagandet. Mottagande och bosättning ska i första hand ske i kommuner där det finns en god arbetsmarknad inom pendlingsavstånd.

Länsstyrelserna kommer i dialogen med kommunerna att föra in ett regionalt perspektiv som kan ge förutsättningar för ett flyktingmottagande där fler kommuner kan bli delaktiga.

Det pågår nu ett intensivt arbete för att överföra arbetsuppgifterna där både Integrationsverkets kompetens och erfarenheter tas till vara men där det också finns utrymme för nytänkande och förändringar. Genom regionala konferenser där Integrationsverket, Migrationsverket och länsstyrelserna deltar blir de olika frågeställningarna belysta och kan tas upp till diskussion. I detta ingår naturligt att frågor om samordning kommer upp på dagordningen för att den nya ordningen ska fungera optimalt.

Regeringen har nyligen tillsatt en särskild utredare som ska se över och lämna förslag om ansvar, utformning och finansiering av flyktingmottagandet samt andra insatser som sammantaget påskyndar och ökar möjligheterna till nyanländas etablering på arbetsmarknaden. I uppdraget ingår också att särskilt pröva hur Arbetsmarknadsstyrelsens roll och ansvar kan stärkas i hela processen. I detta ingår även att analysera vilka behov som finns av samverkan på regional nivå som påskyndar och effektiviserar etableringen.

Min bedömning är att samordning och kompetens uppmärksammas och tillvaratas i det arbete som nu pågår med att införa den nya ordningen. I ett mer långsiktigt perspektiv har den utredning som regeringen tillsatt uppdrag som innebär att ansvars- och samordningsfrågor kan belysas ordentligt som grund för ytterligare åtgärder.

Anf. 44 LUCIANO ASTUDILLO (s):

Herr talman! Först vill jag tacka integrationsministern för svaret, men jag är absolut inte nöjd. I stort sett är det sådant som man kan läsa innantill från snabbfakta som Regeringskansliet skickar ut. Jag önskade att när man ändå begär en debatt med integrationsministern man får lite mer konkreta svar än de här diffusa.

Den här debatten har vi haft flera gånger nu. Jag tror att det är den tredje gången vi diskuterar kring flyktingmottagningen och Integrationsverkets nedläggning. Först var det kritik mot den ogenomtänkta nedläggningen av Integrationsverket.

Därefter hade vi en lång debatt med flera riksdagsledamöter från flera delar av landet, inte minst från Göteborg och Malmö, som lyfte upp den problematik som var kopplad till att ni håller på att skapa ett kaos i flyktingmottagarstrukturen på grund av inte bara er situation utan också situationen i världen. Vi har fått en konflikt i Irak som ingen har grepp om och som har inneburit att fler och fler flyktingar söker sig hit. Det är en flyktingtillströmning som vi inte räknade med.

Då sade Sabuni väldigt tydligt att hon hade hört signalen från oss ledamöter som var bekymrade. Nu säger Sabuni att det pågår ett intensivt arbete för att överföra arbetsuppgifterna. Jag vill inte påstå att det är en lögn, men det är nära på. Man ska ha fyra regionala möten. Man har ett möte kvar. Är det där kunskapsöverföringen ska vara? Om vi kollar konkret vad som händer nu så halveras den bemanning som har funnits på Integrationsverket och som går över till Migrationsverket. Den halveras. Man underfinansierar nu en mottagningsgrupp som egentligen hade behövt extra resurser.

Ingen av de strukturer som nu blir i den nya ordningen har ett övergripande ansvar för att styra och beställa introduktionsplatser. Migrationsverket har det inte. Länsstyrelserna kan av naturliga skäl inte ha det, om inte en särskild länsstyrelse får det uppdraget. Ingen i den nya mottagarstrukturen har det övergripande ansvar som Integrationsverket hade. Så viktiga funktioner som beställar-, prognos- och samordningsfunktioner som Integrationsverket hade försvinner också nu i överförandet från Integrationsverket till Migrationsverket.

Länsstyrelserna tar inte över någon personal från Integrationsverket med den kompetens och de erfarenheter som finns där. Det innebär att länsstyrelserna nu ska skolas om i en helt ny uppgift, ta personal som de kanske har överbliven som haft en helt annan roll. Detta betyder – och det är signaler jag får – att det arbete som länsstyrelserna ska jobba med kommer att komma i gång först efter sommaren, någon gång i september. Det är allvarligt det också med tanke på hur det är runt om i Sverige.

Sabuni om någon borde känna till det här. I Göteborgs-Posten i dag säger Ann Lundgren, ansvarig för integrationsfrågorna i Göteborgs stad, att flyktingmottagningen skapar misär. I Malmö, som jag tar upp här, har Anders Lago begärt extra stöd för de 25 irakier i veckan som kommer till hans kommun. Han har blivit avfärdad också.

Lite mer ansvar måste ni börja ta kring den här akuta situationen. Den kommer att kräva extraordinära åtgärder, och jag hör ingenting från regeringen än i dag. Trots att vi äntligen har fått höra Reinfeldt uttala sig i detta så är det inget konkret och bra besked till kommunerna som tar ett ansvar i dag.

Anf. 45 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO

SABUNI (fp):

Herr talman! Jag kan inte göra annat än svara på de frågor som ställs i interpellationen. Frågan lyder: Vilka åtgärder avser man att vidta för att samordna den nya mottagningsstrukturen och föra över kompetensen från Integrationsverket till den nya strukturen? Det är precis det jag tog upp i mitt svar.

Men det finns säkert fler detaljer som du gärna vill ha reda på. Det är bara att ställa ytterligare frågor på detaljnivå, så återkommer jag med de svaren.

Ja, de konferenser som pågår är till just för att överlämna uppgifter, utbyta erfarenheter och överlämna kompetensen på olika sätt. Det är länsstyrelserna själva som avgör vilken kompetens de ska ta in och som ska anställa personer. De får gärna anställa personer som redan i dag finns på Integrationsverket, men jag inser att det inte är det enklaste. Om man bor i Norrköping där verket läggs ned kanske man inte har möjlighet eller vill flytta till Norrlandslänen eller någon annanstans. Det finns också de perspektiven som den enskilda anställda tar hänsyn till.

Luciano Astudillo pratar om ogenomtänkt nedläggning. Den är inte ogenomtänkt, men nedläggningar eller flytt av myndigheter innebär alltid att farten i arbetet dämpas. Det inser jag också. Det är ingen som inte erkänner det. Men det betyder inte att när man ser att saker och ting inte fungerar man inte ska göra något åt det. Din regering fattade beslut om att flytta på ett antal myndigheter. En av dem, Konkurrensverket, tillhör mig. Jag har sett vilka problem de tampas med för att återigen få fart på sin verksamhet.

Samma sak kan hända Integrationsverket, men oavsett när vi lägger ned Integrationsverket och ändrar strukturen och ordningen kommer detta att inträffa. Jag tycker att det är viktigt att vi gjorde det så tidigt som möjligt på mandatperioden så att Migrationsverket och länsstyrelserna i lugn och ro kan sätta sig in i sina uppgifter och se till att det sedan fungerar.

När det gäller vem som ska ha ansvaret att köpa eller förhandla om introduktionsplatser läste jag just i svaret att länsstyrelserna har det ansvaret. De har den operativa uppgiften att förhandla med kommunerna, både om mottagande och om introduktion. Så det åligger dem att sköta den uppgiften.

Jag håller med om att flyktingmottagningen skapar misär, absolut. Men vi har inte ställt till den misären. Vi har ärvt den, och vi gör vad vi kan för att komma till rätta med den. Jag tror att det viktigaste i detta – det finns massor att göra, det är ingen enkel uppgift – är att se till att det finns arbete på arbetsmarknaden för så många som möjligt som vill och kan arbeta. Det tror jag är grundbulten för att mottagningssystemet ska fungera.

Människor som kommer nya till Sverige ska inte vara ett problem för kommunerna, utan de ska vara en tillgång. Bästa sättet att se till att kommunerna faktiskt ser dem som den tillgång som de är just att se till att det finns arbete att tillgå också för dem.

Anf. 46 LUCIANO ASTUDILLO (s):

Herr talman! Ännu en gång när Sabuni inte vill svara på de konkreta frågorna så börjar hon prata generellt – vi har ärvt misären och sådant. Vi pratar om en konkret akut situation, en ökad flyktingtillströmning i år. Låt oss inte prata om något annat. Låt oss prata om att det skapar trångboddhet, för vi har en flyktingmottagarlagstiftning som är något anarkistisk.

Kommunen själv kan välja bort att ta ett ansvar till exempel. Individer ges väldigt lite information om vilka möjligheter som ges. Det är den

vi har försökt komma åt. Många gånger har vi haft motstånd från andra politiska partier, men vi har försökt att göra något åt det. Det är det vi debatterar nu, inte arbetstillfällena och sådant. Den debatten kommer vi att återkomma till flera gånger.

Det är två väldigt konkreta frågor. Vilken myndighet kommer att ha det övergripande ansvaret för att styra och beställa introduktionsplatser? Migrationsverket säger att de inte vill ha det, och länsstyrelserna. Ska alla ha ett övergripande ansvar? Vem kommer att ansvara för att beställa, för prognos och samordning? Det är de funktioner som Integrationsverket hade och som nu försvinner. Vem tar det ansvaret? Det försvinner ju. Det är två väldigt konkreta frågor som jag hoppas integrationsministern kan svara på.

Den här oron är ingen oro som bara jag har. Jag har fått ett mejl från en centralt ansvarig tjänsteman som jobbar för Integrationsverket och som har varit en av kuggarna i att ha den här strukturen. Han skriver så här: Allt talar i dagsläget för att väntetiderna på introduktionsplatser i kommunerna för anläggningsboende under hösten och under nästa år kraftigt förlängs med betydande fördyringar inom förläggningsanslaget som följd av att länsstyrelserna inte får fram tillräckligt med introduktionsplatser och för att Migrationsverket medvetet underdimensionerar personalresurserna i bosättningsmedverkan.

Vi var överens om, och det sade för övrigt integrationsministern själv, att det kommer att ta längre tid att få fram platserna när vi ger uppdraget till en myndighet som inte haft detta ansvar tidigare. Det finns också en underfinansiering och en länsstyrelse som inte har kompetens och kunskap – detta när vi har en oerhört hög flyktingtillströmning till Sverige. Den var förvisso högre än i dag i mitten på 90-talet, men den är väldigt hög även i dag.

Det finns en passivitet. Jag har försökt att få en debatt med Tobias Billström om detta, eftersom jag tycker att han är lämplig när det gäller att debattera om Migrationsverket. Men av någon konstig anledning är det alltid Sabuni som hamnar här när arbetet ska fördelas inom regeringen. Det är märkligt. Men Tobias Billström har ju försvunnit helt. Han valde att som ung minister med mycket framåtanda ställa ut för Moderaterna på kommunkonferensen för att övertyga fler kommuner om att ta emot ensamkommande barn. Fram till april var det bara 14 kommuner som hade tagit emot några.

Nyamko Sabuni ger inga konkreta svar. Nu har hon fått två konkreta frågor som jag hoppas att jag ska få svar på. I TV 4 i går svarade statsministern blankt nej som svar på Lagos rop om hjälp med extra resurser till de kommuner som i dag tar ansvar. Han började prata om anhöriginvandring. Det var antingen en dimridå för att prata om något helt annat eller okunskap.

Anf. 47 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO

SABUNI (fp):

Herr talman! Svaret på varför Billström inte är här är att allt som händer efter att personer har fått uppehållstillstånd är mitt ansvarsområde. Debattera gärna med Billström, men ställ då frågor som rör hans områden, det vill säga tiden innan man har fått uppehållstillstånd. Det är därför det blir som det blir, Luciano Astudillo.

Den nya organisationen med länsstyrelserna menar jag är nödvändig om vi ska kunna uppnå den solidaritet mellan kommuner som har efterfrågats både från er och från vår sida. Vi behöver solidaritet mellan kommunerna. Fler måste ta sitt ansvar – fler måste ta emot fler. Jag är övertygad om att länsstyrelserna som regionala myndigheter har bättre möjligheter att samla ihop kommunalråden för att samtala just om det gemensamma ansvaret för dem som har fått uppehållstillstånd.

Luciano Astudillo skakar på huvudet. Jag vet inte vilket facit eller vilken kula du ser i för att se hur framtiden ska te sig. Min diagnos är att det fungerar bättre med länsstyrelserna på regional nivå än med Integrationsverket.

Det är jättebra att du erkänner att du har fått informationen från en källa på Integrationsverket. Jag hör ju vad hela interpellationen och debatten handlar om. Det är klart att det är en enskild person på Integrationsverket som vill att du ska ställa denna fråga. Jag förstår att det kan vara i eget intresse, och det är helt okej. Det är förstäeligt. Men att påstå att det inte skulle finnas introduktionsplatser bara för att det inte är Integrationsverket som ska förhandla om introduktionsplatser utan en annan myndighet är väl att ta i. Jag förstår inte hur man får ihop det resone- manget. Länsstyrelsernas uppgift är att se till att det finns platser i respektive län. Migrationsverket kommer att placera människor i de län som har arbetsmarknadsförutsättningar för alla.

Jag brukar säga att alla som får uppehållstillstånd får en bostad i vårt land. Vi har aldrig behövt skicka ut någon från vårt land för att det inte finns en bostad. Jag kan inte se varför det inte skulle funka nu. Vi kommer att kunna ta emot alla som kommer till Sverige.

Jag förstår problemet med EBO som gör att människor blir kvar när de väl har fått uppehållstillstånd. Den information de ska ha den månad de har rätt att bli placerade är bristfällig. Jag håller med om det. Vi jobbar för fullt med direktivet för hur vi ska förbättra informationen till dem som precis har fått uppehållstillstånd. Jag tror inte att man har all information när man väljer att bo kvar i det boende man har. Däremot är det ingen lösning att människor i den situation de befinner sig i innan de fått svar om uppehållstillstånd inte ska kunna bo i närheten av nära och kära. Jag tror att kommunerna kan klara av detta, bara vi löser situationen efter så att vi kan minska trångboddheten.

Luciano Astudillo talar också om underfinansiering. Länsstyrelserna och Migrationsverket har fått detta uppdrag. De har tackat ja till det, och finansieringen är gjord i samförstånd med båda myndigheterna. Skulle det visa sig att det behövs mer pengar får vi återigen gå in med mer pengar och se till att vi kan ta emot alla som behöver tas emot. Jag ser inga problem där, utan vi får följa processen hela tiden. Politiken är inte slut, och det finns ingen universell lösning en gång för alla. Det här utvecklas hela tiden, och vi försöker följa med så gott det går.

Jag hoppas att jag fick med alla dina frågor den här gången.

Anf. 48 LUCIANO ASTUDILLO (s):

Herr talman! Det gick ut ett brev till alla kommuner från Integrationsverket i mitten av maj. För att klara de mål som finns i den nya organisationen är verkets bedömning att man bör komma upp till ca 250 kommunöverenskommelser omfattande närmare 30 000 introduktions-

platser under 2007. Den bedömningen kvarstår. Kommunmottagningen under årets tre första månader var 5 632 personer.

Vi socialdemokrater hävdar bestämt att det finns en underdimensionering av den mottagningsverksamhet som Migrationsverket nu sätter upp. Den kommer att leda till stora bekymmer. Sabuni hävdar – jag vet inte vilken kula hon tittar i – och är helt övertygad om att länsstyrelserna kommer att vara bättre på att fixa fram de kommunplatser som behövs. Jag tittar inte i någon kula, utan jag ser på historien. Hittills har Integrationsverket lyckats få fram de platser som har funnits. Nu slår man sönder strukturen och smetar ut den på länsstyrelserna. Det övergripande ansvaret för styrning och beställning av introduktionsplatser försvinner. Den frågan svarade inte Sabuni på.

Vi socialdemokrater hävdar att detta kommer att slå allvarligt mot de kommuner som i dag tar ett stort ansvar. Den dag regeringen är beredd att föra ett samtal med oss socialdemokrater kring tre bärande principer får ni gärna slå en signal. Den första är: Ge akut hjälp till de kommuner som i dag tar det stora ansvaret! Den andra är: Se till att fler kommuner tar emot fler flyktingar, kanske lagstiftningsvägen! Den tredje är: Styr bort från EBO! Eget boende har blivit OBO – ett ovärdigt och omänskligt boende. Så får det inte fortgå.

Anf. 49 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO
SABUNI (fp):

Herr talman! Integrationsverket har lyckats placera alla som behövde bli placerade, men fortfarande diskuterar vi tydligen hur många som inte blir placerade eftersom de blir kvar i trångboddhet – ett problem vi har ärvt. Integrationsverket kan alltså inte heller ha varit så perfekt.

Låt länsstyrelserna sköta sin uppgift! Skulle de inte klara det, Luciano, är jag redo att återkomma till dig i denna kammare för att ändra på den ordningen. Men låt dem sköta sin uppgift. Om de har tagit på sig uppgiften är jag övertygad om att de kommer att klara av den, precis som de har klarat andra uppgifter som åligger länsstyrelserna.

När det gäller dina tre principer har vi precis höjt schablonersättningen till kommunerna. Vi har även infört ett bonussystem för de kommuner som lyckas få människor i praktik eller arbete eller att klara sfi. Vi gör vad vi kan för att kommunerna ska kompenseras, dock inte bara ett fåtal kommuner, utan alla kommuner som tar emot flyktingar. Vi behöver ju få fler kommuner att ta emot flyktingar.

Om vi behöver få fler kommuner att ta emot flyktingar menar jag återigen att länsstyrelserna på regional nivå ger bättre förutsättningar än en statlig myndighet som förhandlar med en kommun i taget. Vi behöver samarbete över kommungränserna eftersom det inte alltid kommer att finnas bostäder där arbetena finns. Då är det bra med ett samarbete så att man kan bo i en kommun, arbeta i en annan och studera i en tredje. Den möjligheten måste finnas. Ska det fungera måste kommunerna samarbeta, och ska kommunerna samarbeta tror jag att länsstyrelserna är en bra plats att få ihop det.

När det gäller EBO är det inte tiden fram till att man får uppehållstillstånd som är problematisk, och det är ju det EBO handlar om. Det är tiden efter att man har fått uppehållstillstånd som behöver ses över, och det gör vi nu med den utredning vi har tillsatt. Vi hoppas att vi ska få bra

förslag på hur vi ska kunna lösa det här problemet, och då återkommer jag till denna kammare med dem.

Överläggningen var härmed avslutad.

15 § Svar på interpellation 2006/07:572 om fler kvinnor i bolagsstyrelser

Anf. 50 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO
SABUNI (fp):

Herr talman! Ulf Holm har frågat mig dels om jag kommer att lägga fram förslag om kvotering i bolagsstyrelser i enlighet med tidigare utredningsförslag, dels om jag kommer att ta några initiativ för att förmå börsbolagen att ta frågan om jämställd fördelning av styrelseposterna på allvar.

En jämn representation av kvinnor och män i beslutande organ är en viktig demokratifråga. Att få fler kvinnor till chefspositioner och i bolagsstyrelser är självklart viktigt för regeringen. Det gäller i alla verksamheter, såväl privata som statligt ägda företag och myndigheter.

Preliminära uppgifter från SIS Ägarservice AB visar att andelen kvinnor i styrelserna i de 54 största bolagen har ökat från 21,5 procent år 2006 till knappt 22,9 procent år 2007.

När det gäller de statligt ägda bolagen kan konstateras, nu när alla årsstämmor har genomförts, att styrelserna har samma andel kvinnor som i fjol – 47 procent i de helägda bolagen och 44 procent i de delägda bolagen. Antalet bolag med mer än 40 procent kvinnor i styrelserna har ökat från 33 till 35.

Dessa siffror visar på en svag men positiv utveckling, och de visar att regeringens val att avstå från att föreslå lagstiftning om könskvotering inte lett till någon försämring av könsfördelningen i styrelserna.

Jämn könsfördelning i bolagsstyrelser är en fråga för, i första hand, näringslivet. Politikens roll är att göra det lättare för både kvinnor och män att kombinera arbete och familj så att fler kvinnor vill och kan söka de ledande positioner som finns. Kvinnor ska inte behöva välja bort hem och barn för att kunna konkurrera om ledande positioner i företag och samhälle.

Det handlar om att ge kvinnor möjlighet att utvecklas inom sina yrken och få en möjlighet att avancera. Det handlar mycket om att förändra attityder hos arbetsgivarna, att ta bort antaganden från arbetsgivaren om att kvinnan kommer att stanna hemma och ta hand om familj. Det handlar om en politik för att främja entreprenörskap i syfte att det ska vara lika naturligt med kvinnor som män i rollen som företagare. Det handlar också om att i utbildningssystemet utgå från att kvinnor i lika hög grad som män utbildas för att ta sig an arbetsuppgifter inom ledningsstrukturerna.

Exempel på reformer som regeringen arbetar med i syfte att göra det möjligt för kvinnor och män att förena arbetsliv och familjeliv är jämställdhetsbonus i föräldraförsäkringen och skattereduktion för hushållsnära tjänster.

Regeringen har inte för avsikt att lägga fram lagförslag om kvotering i bolagsstyrelser. Vi vill värna om äganderätten, och vi utgår i första hand från att ägarna själva vill utveckla sina bolag i bästa möjliga riktning. Vi utgår från att näringslivet självt ska klara av att uppnå en jämn könsfördelning i bolagsstyrelserna.

Jag har i samtal med näringslivets organisationer klargjort behovet av ökad jämställdhet inom näringslivet, och jag har också framfört regeringens målsättning att genom andra åtgärder skapa förutsättningar för att kvinnor och män ska kunna delta fullt ut inom näringslivet. Det räcker dock inte att regeringen skapar förutsättningar, utan företagen måste också mer aktivt arbeta med jämställdhetsfrågorna i sina organisationer.

Då Ulf Holm, som framställt interpellationen, anmält att han var förhindrad att närvara vid sammanträdet medgav förste vice talmannen att Esabelle Reshdouni i stället fick delta i överläggningen.

Anf. 51 ESABELLE RESHDOUNI (mp):

Herr talman! Jag vill inledningsvis tacka för det svar Ulf Holm fått av ministern. Dessvärre är jag varken nöjd eller överraskad av svaret. Jämställdhetsministern talar ofta varmt om sina ambitioner om ett jämställt samhälle. Hon står bakom riksdagens antagna jämställdhetsmål, en jämn fördelning av makt och inflytande. Dessvärre finns det en diskrepans mellan ministerns visioner och handlingar. Dessutom tror jag att det finns en grundläggande skillnad mellan Miljöpartiets och alliansens jämställdhetspolitik, vilket tydligt framkommer i ministerns svar på interpellationen.

Ministern tror inte på att det finns strukturer i samhället som gynnar män. Ministerns svar på frågan om hon ska ta initiativ för att få en jämn könsfördelning i svenska bolagsstyrelser leder inte till någon förändring. Dessutom har ministern under sina åtta månader i ämbetet inte presenterat ett enda konkret jämställdhetspolitiskt förslag som syftar till att förändra de strukturella och ojämlika maktförhållandena mellan kvinnor och män.

Historiskt sett har män och kvinnor levt i skilda världar. Givetvis är det ingen naturlag att könen ska vara åtskilda, men att vi har ett samhälle som till stor del är könssegregerat beror just på de strukturer, det vill säga normer och regler, som finns i samhället och som vi alla är med och upprätthåller, både män och kvinnor. Det handlar om en könsmaktsstruktur som hindrar kvinnor från att på samma villkor som män uppnå sina mål. Eftersom vi själva upprätthåller den kan vi tillsammans också förändra den om vi bara vill. Men det kräver medvetenhet, och det kräver att jämställdheten integreras i alla beslut så att normen förändras. Åtgärder som endast riktas mot kvinnor innebär inte att vi når målet, nämligen ett samhälle där könet verkligen inte har betydelse för människors livsval.

Att Sverige är världens mest jämställda land enligt Världsekonomiskt forum beror naturligtvis på att vi bedrivit ett aktivt arbete på många plan och i många år. Trots det fick Sverige 2001 internationell kritik av FN-organet Cedaw. Kommittén riktade kritik mot lönegapet mellan kvinnor och män samt mot att Sverige har få kvinnor på ledande positioner i näringslivet.

År 2002 utfärdade den dåvarande jämställdhetsministern Margareta Winberg sitt hot om kvotering. Hon sade då att om företagen inte når målet 25 procent kvinnor i sina styrelser 2004 måste vi införa kvotering. Sedan dess har frågan uppmärksammats i samhället, vilket bidragit till att andelen kvinnor i styrelser ökat. Trots det har vi i dag, 2007, inte lyckats uppnå målet 25 procent. Att detta skulle bero på att Sverige, där kvinnor i högre utsträckning än män har akademisk examen, saknar kompetenta kvinnor låter fullständigt absurt. Att detta skulle bero på att kvinnor inte kan kombinera arbete och familjeliv är också felaktigt.

Hur många kvinnor tror ministern att det finns i Sverige som tackar nej till en ledande position för att hon har barn eller måste städa hemma? Förskolor och städfirmor har funnits de senaste trettio åren. Ministern kan väl inte på allvar tro att jämställdhetsbonus, hushållsnära tjänster och borttagande av stopplag kommer att bidra till att fler kvinnor får ledande positioner i företag.

Om näringslivet inte lyckats uppnå målet om 25 procent under de senaste åren, vad är det som talar för att så kommer att ske under de närmast kommande åren utan att åtgärder vidtas?

Anf. 52 ANTI AVSAN (m):

Herr talman! Interpellanten Ulf Holm, som inte är närvarande i dag, motionerade om kvotering i bolagsstyrelser redan under förra höstens allmänna motionsperiod. Ulf Holms motion och ett antal andra i allt väsentligt liknande motioner har tidigare under våren behandlats i civilutskottets betänkande *Associationsrättsliga frågor m.m.*

Jag konstaterar att Ulf Holms motion innehåller sådant som framstår som lite märkligt. I den första meningen har Ulf Holm skrivit: ”För mig är kvotering inget politiskt mål i sig men kan däremot vara ett medel för att nå ett mål.” Den inledande texten i motionen utmynnade i följande förslag till riksdagsbeslut, nämligen att riksdagen begär att regeringen lägger fram lagförslag om kvotering i bolagsstyrelser. Jag kan inte få det till något annat än att det som inte var ett politiskt mål i sig i vart fall blev målet med motionen.

Herr talman! I sin interpellation återupprepar Ulf Holm i princip samma sak. Orsaken till interpellationen sägs enligt Ulf Holm vara att en undersökning av andelen kvinnor i 52 av de 56 största börsbolagen sjunkit från 21,5 till 21 procent, alltså en minskning med en halv procent.

Jag vill särskilt framhålla att kvalitetsmässigt bra beslutsfattande innefattar att olika frågor blir belysta ur olika infallsvinklar. Däri ingår också kvinnliga respektive manliga aspekter i olika frågor. Mot den bakgrunden är nuvarande förhållanden när det gäller könsfördelningen i bolagsstyrelser naturligtvis inte bra, men det innebär inte att det ska tvingas fram ändringar lagstiftningsvägen. Jag anser i likhet med majoriteten i riksdagen att det är oacceptabelt att göra ingrepp i ägarkollektivets, det vill säga bolagsstämmans, rätt att på bolagsstämman självständigt utse sina företrädare i bolagsledningen.

Det måste även fortsättningsvis vara fritt för ägarna att utse bolagsstyrelse. Mot bakgrund av detta har majoriteten i civilutskottet välkomnat regeringens beslut att skriva av förslagen i departementspromemorian Ds 2006:11, *Könsfördelningen i bolagsstyrelser*.

Nej, en jämnare könsfördelning i bolagsstyrelser måste främjas med andra medel än lagstiftning. Det finns exempel på det. Ett exempel är Svensk kod för bolagsstyrning, som säger att en jämn könsfördelning i styrelser ska eftersträvas. Vissa bolag är enligt noteringskraven på Stockholmsbörsen skyldiga att tillämpa koden.

Det finns också en hel del annat att säga om kvinnor som företagare rent allmänt. Vi konstaterar att kvinnor som företagare är en underutnyttjad tillgång. Fler kvinnor som startar och driver företag skulle ge Sverige en starkare ekonomisk utveckling. Det skulle också få andra positiva effekter. En sådan effekt skulle vara att kvinnor skapar och deltar i de informella nätverk från vilka styrelseledamöter, verkställande direktörer och ordförande i bolagsstyrelser rekryteras. Jag vill också påminna om att det i förra höstens budgetproposition anslogs 100 miljoner kronor för att främja företagande bland kvinnor och öka forskningen och kunskapen om kvinnors företagande.

Anf. 53 CHRISTOPHER ÖDMANN (mp):

Herr talman! Jag uppfattar ändå att alliansen ser det som ett problem att bara var femte styrelseledamot är kvinna bland de 54 största bolagen. Men jag tycker att det är lite konstigt att man då inte vill använda alla klutar som går för att förändra detta. Det är det som interpellationen handlar om. Ett av de redskap man skulle kunna använda är just kvoter.

Det andra jag har förstått av svaret är att man vill att ägarna själva ska förändra det här. De tyngsta bland de ägare som faktiskt verkar vilja förändra detta – på bolagsstämmorna i alla fall – är miljonärsänkorna på Östermalm, på Djursholm och ute i Bromma. De har många röster och är bra på att ifrågasätta varför det bara sitter män framme på podiet vid bolagsstämmorna och varför nästan varenda en som sitter i styrelsen är man.

Men de behöver support. De behöver ytterligare stöd någonstans ifrån. Kanhända kan regeringen fundera på att ge ett speciellt uppdrag till AP-fonderna, för de är faktiskt också ägare av de stora bolagen. De har väldigt många röster och skulle kunna lägga lite tryck på det. Jag tror att till och med de skulle kunna föreslå kvinnor. Det hänger på aktieägarna; det är också de som ska komma med förslag till styrelseledamöter. Jag tror att många aktieägare inte har tänkt på att de har den uppgiften också.

Jag tycker att det är bra att regeringen pratar med näringslivet, men jag tror att man ska fundera på att använda lite skarpare redskap för att uppnå en bättre fördelning mellan män och kvinnor i styrelserna.

Jag håller med Esabelle om att det inte främst är hushållshjälp de kvinnor som ska komma in på de stora bolagen behöver. Den har de redan fixat. De har redan den hushållshjälp de behöver. Dessutom måste man ha både förmögenhet och hög lön för att kunna sitta i de stora bolagsstyrelserna. De har redan den positionen, den plattformen. Problemet är att de inte kommer in i styrelserna.

Även om det skulle stämma att det har gått framåt 1,4 procent eller någonting sådant i de 54 största bolagen så tar det ungefär 20 år innan man får det här jämställt. Men jag antar också att det har att göra med vilka av de stora bolagen man tittar på. Interpellanten hittade ju en nedgång på ½ procent. Jag är rädd att vi står och stampar.

Därför tror jag att det är oerhört viktigt för Sverige, svenskt näringsliv och alla oss medborgare att vi får in fler kvinnor i styrelserna. Anledningen är inte bara att det ska vara lika många kvinnor som män. Jag är övertygad om – och jag tror att också jämställdhetsministern är övertygad om det – att med fler kvinnor och en jämnare fördelning mellan män och kvinnor i styrelserna får vi bättre beslut. Vi får mer allsidigt beslutsunderlag och kanske lite vidgade vyer på hur framtiden bör gestalta sig för de olika bolagen.

Anf. 54 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO
SABUNI (fp):

Herr talman! Reshdouni undrar hur detta ska förändras om man inte vidtar åtgärder. Om du tror att kvotering är den enda åtgärden förstår jag att du är orolig för att ingenting kommer att förändras.

Men historiskt sett har vi många bevis på att det inte behövs kvotering för att nå förändring, för att lösa problem och förändra normer – eller strukturer som du väljer att kalla det för. Jag tror inte att någon för 100 eller bara 50 år sedan kunde tänka sig att prästyrket snart skulle komma att bli kvinnodominerat. Jag tror inte att någon kunde tänka sig att juristlinjen på högskolorna skulle komma att domineras av kvinnor. Vi kan se de olika utvecklingarna. Cheferna inom den offentliga sektorn är framför allt kvinnor. Det är en majoritet kvinnor där.

Om strukturer inte gick att förändra utan kvotering skulle vi inte ha denna historiska bild. Nu visar det sig att det fungerar. Det betyder att det finns annat man kan göra för att nå förändring. Jag tror att vi politiker ska ägna oss mer åt att skapa förutsättningar för att denna förändring ska komma, ge visioner, driva fram debatten och stödja utvecklingen med hjälp av till exempel familjepolitiken.

Ni föraktar alla hushållsnära tjänster. Nu är det så att många av de kvinnor som skulle kunna ta platser i styrelserna inte är förmögna. De är hårt arbetande kvinnor. Kanske är de egenföretagare, kanske sitter de i någon ledningsgrupp. De är inte förmögna, men det är väldigt dyrt att köpa tjänster i vårt land i dag. Det handlar inte bara om hushållsnära tjänster. Många tjänster i vårt land är dyra. Det är därför regeringen snart kommer att inkomma med en proposition där vi vill sänka skatterna i tjänstesektorn. Det är inte många människor som har råd med de höga kostnader som det innebär.

Du ställde frågan vilken kvinna som säger nej till en styrelsepost eller till att bli högt uppsatt i något företag. Det är många som gör det av olika anledningar. Jag tror att en av anledningarna är just att man inte mår med. Man orkar inte. Man hinner inte med att kombinera yrkesliv och familjeliv. Inom familjepolitiken finns det väldigt mycket kvar att göra.

Bland de personer som vi nu har tillfrågat för olika poster i Regeringskansliet är faktiskt 70 procent av dem som har tackat nej kvinnor. Det är tiden som anges som största skälet till att man inte kan ta de här posterna. Det kan vara för att man jobbar för mycket med den post man redan har, men det kan också handla om att man inte hinner kombinera arbetet med hemmet och familjen.

Vi måste hitta sätt att avlasta familjer, både män och kvinnor, så att de kan umgås med sina barn. Andra tjänster kan läggas på entreprenad, så att någon annan utför dem.

Så det finns mycket att göra. Det vore fel att tro att det inte finns några kvinnor som tackar nej, utan bara kvinnor som inte blir tillfrågade. Men det senare är också ett problem. Det handlar till exempel om det antagande hos arbetsgivarna som jag talade om. Man utgår ifrån att kvinnor ska vilja hinna med hem och familj och ställer därför inte frågan.

Men återigen handlar det om politik. Jämställdhetsbonusen ser till att fler män tar sitt ansvar. De hushållsnära tjänsterna ser till att kvinnor inte nödvändigtvis måste hem och fixa de här arbetena. Det tar bort detta antagande från arbetsgivaren. Det tror jag är väldigt viktigt i sammanhanget.

Anf. 55 ESABELLE RESHDOUNI (mp):

Herr talman! Jag tror att ministern och jag pratar om lite olika saker. Ministern riktar in sig på hur man ska förbättra för kvinnan i hennes situation. Jag pratar om de kvinnor som står beredda att ta klivet in men inte får. Jag pratar om den strukturella diskriminering som finns i samhället och hur vi ska bekämpa den. Det finns någonting som skiljer oss, och det är att ni inte ser det glastak som finns i samhället. Det är inte så att kvinnor har sämre kompetens eller att vi ska se till att de ska förbättras och att det här då kommer att lösa sig.

Det talas om äganderätten. Det är väl ändå så att det finns andra lagar också som bolagen är underställda.

Jag förstår inte vad som är så farligt med kvotering. Vi har ändå ett samhälleligt mål att rikta oss mot. Jag kan inte se vad som skulle vara farligt i kvoteringen. Jag vill fråga ministern om hon är beredd att införa en kvotering som gäller under begränsad tid, kanske bara några år.

Frivillighetens väg är bra för alla parter. Men i dag är det männen som blir inkvoterade. Annars hade det inte sett ut som det gör. Ministern är ändå lite beredd att titta på andra sätt än kvotering, om det nu är så att hon absolut inte vill ha det.

Man kan kanske titta på rekryteringsprocesserna. Som det ser ut i dag missgynnas kvinnorna, eftersom männen gärna tittar runt om i sina egna nätverk. Formella strukturer gynnar alltid kvinnorna. Man kan bestämma sig för att sätta kvinnor inom vissa nätverk och verkligen göra någonting åt det.

Det är lite beklämmande att det ser ut som det gör inom de statliga bolagen och inom näringslivet. Jag tror att näringslivet ändå är medvetet om att det är bra för alla parter om det släpper in kvinnorna.

Anf. 56 ANTI AVSAN (m):

Herr talman! Jag kan till att börja med nämna det som kanske är det mest centrala jämställdhetsproblemet, nämligen löneskillnaderna mellan män och kvinnor. Det gäller särskilt i sådana situationer där man utför likartade eller möjligen till och med lika arbetsuppgifter.

Under förra mandatperioden har vi sett exempel på att löneskillnader mellan män och kvinnor ökade trots en socialdemokratisk regering. Jag tänker också på ett konkret fall. Det var en kommunledning bestående av socialdemokrater, vänsterpartister och miljöpartister.

Man undrar hur det är med de reella ambitionerna. Kraven på kvoter i bolagsstyrelser är nu väldigt starka efter valet. Innan dess fanns ju alla möjligheter. Men då valde man att avvakta.

Det är inte så enkelt att det bara handlar om jämställdhet. Det är ägar-kollektivets, de många små aktieägarnas, intresse att ett bolag förvaltas på bästa sätt. Svensk kod för bolagsstyrning är en form av självreglering som handhas av ett kollegium. Koden syftar till att effektivisera bolagsstyrningen.

Det är en mängd olika saker man ska hänsyn till. Man syftar till en mångsidighet och bredd avseende ledamöternas kompetens, erfarenhet och bakgrund. Man strävar också efter en jämn könsfördelning.

Herr talman! Jag vill än en gång säga att det är fel att lagstiftningsvägen tvinga fram regler om fler kvinnor i publika och privata bolag.

Anf. 57 CHRISTOPHER ÖDMANN (mp):

Herr talman! Det är klart att jag känner till att det finns kvinnor som säger nej till olika uppgifter i vårt samhälle. Men jag känner också till att det är väldigt många som inte är tillfrågade. Det ser jag som det stora problemet när det gäller till exempel de stora bolagen i Sverige.

En problematik är också att det egentligen är olika grabbgång som håller hårt om de stora bolagen i Sverige. Fastän de inte behöver några hushållstjänster sitter grabbarna på sju åtta styrelseposter. Det är lite ordförandeposter här, vice ordförandeposter där och ytterligare styrelseuppdrag.

Det vore otroligt välgörande om man skulle få in en annan struktur förutom grabbgången, som jag vill kalla dem för. De har ett järngrepp över bolagen och också en stor makt i Sverige.

Det är ändå bra att ministern verkar öppen för att gå olika vägar och se till att man kan få en jämnare fördelning av kvinnor i bolagsstyrelserna. Jag tror dock att det inte kommer att lyckas om man inte försöker använda alla till buds stående medel om man ser det som en fördel med en jämnare fördelning också av styrelseposterna.

Det finns många aktieägare som skulle vilja se en ändring. Men de har inte kraften. Den supporten skulle regeringen kunna bidra med. Det kan jag inte se som att man lägger sin näsa i blöt. Jag ser det som ett viktigt sätt att stärka svenskt näringsliv totalt sett, vilket är bra för oss alla.

Anf. 58 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO
SABUNI (fp):

Herr talman! Det är självklart att det finns ett glastak. Det är vi överens om. Detta glastak har vi brutit igenom på många andra områden. Varför skulle vi inte lyckas bryta igenom också nu?

Jag tror inte på kvoter, inte ens för en kortare period. Jag tror inte på det. Jag är övertygad om att alla de kompetenta kvinnor som finns därute kommer att bryta igenom detta glastak. Det kommer att gå lång-

sammare än om vi kvoterar. Den uppfattningen kan jag dela. Men för mig är det viktigt att processen har en naturlig gång.

De kvinnor som knackar på dörren och vill in i styrelserummen vill inte bli inkvoterade. Jag tycker att man ska ge dem så pass mycket respekt att man tror att de ska kunna ta sig in utan att de blir inkvoterade. Att män blir inkvoterade betyder inte att man ska byta ut en orättvisa mot en annan.

Det är klart att det är orimligt att männen kvoterar in varandra om det sitter ett antal män som inte är kompetenta nog medan kompetenta kvinnor hålls utanför. Men näringslivet kommer också att inse att det är orimligt. Om det ska kunna växa och attrahera medarbetare och kunder behöver det göra någonting åt det.

Det intressanta som jag tycker att ni kunde svara på är: Varför denna symbolpolitik att kvotera till styrelserummen när makten finns i ledningsfunktionen i företagen? Där kan kvinnorna faktiskt visa vad de går för med resultatansvar. Där finns få kvinnor om inte färre än i styrelserummet. Det är där makten finns. Det är där jag skulle vilja få in kvinnor.

För att underlätta det med politiken ska jag göra allt vad jag kan för att de ska ta sin in där. Men varken du eller jag talar om kvotering till de posterna, Esabelle Reshdouni. Du som tror på kvotering, varför hör vi inte att man ska kvotera till ledningsfunktionerna eller någon annanstans? Det finns makt på olika ställen i samhället. Varför talar du inte om det?

Denna symbolpolitik om kvotering till styrelserummen är bara en massa prat utan innehåll. Får vi kvinnor till ledningsfunktionerna lovar jag dig att någonting händer. De som sitter i ledningsfunktionerna i dag hittar du också i styrelserummen.

Vi har alldeles för få kvinnor i ledningsfunktionerna. Vi måste jobba för att kvinnorna ska kunna anta de posterna. Det anser jag vara viktigast i detta.

Anf. 59 ESABELLE RESHDOUNI (mp):

Herr talman! Jag tror inte att det för den enskilda kvinnan spelar någon större roll om hon har blivit inkvoterad eller inte. Hon är lika kompetent som mannen.

Man kan ha resonemanget att kvotering inte är det bästa sättet, vilket jag inte heller påstår. Som Ulf Holm säger ser vi det bara som ett instrument. Vi ser det inte som att det är det bästa.

Jag vill bara påminna ministern om att anledningen till att vi har bra könsfördelning i riksdagen i dag bland annat är att Miljöpartiet var det första partiet som valde att kvotera. Andra partier som är emot kvotering på den borgerliga sidan säger att de inte kvoterar. Vi har ändå tvingat er att se till att det blir en jämn könsfördelning.

Även om jag i dag skulle vara inkvoterad på grund av mitt kön skulle inte det betyda något hemskt för mig, för jag vet att jag också har kompetensen. Om ministern tycker att det är fel att lagstifta så tycker jag att hon borde komma fram med några andra konkreta förslag på vad hon skulle kunna göra.

Jag undrar också om det finns någon tidsgräns för när ministern ska vidta kraftfulla åtgärder. Finns det någon gång som hon säger att nu är det stopp – om två år, om tre år eller innan mandatperioden tar slut?

Anf. 60 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO
SABUNI (fp):

Herr talman! Nej, det handlar inte om att säga att nu är det stopp utan det handlar om att se till att utvecklingen går framåt hela tiden. Återigen: Den kommer att gå långsammare fram än om vi skulle kvotera. Men för mig är det viktigt att det går framåt hela tiden. Det är det som jag ska försöka driva på med politiken.

Jag vet att arbetsgivarna i dag är medvetna om hur viktigt det är att de får en kvinnlig representation i sina styrelser. De är medvetna om det och de jobbar på det. Jag tror att vi delar synen på den processen. Detta måste ske, och det behövs. Medborgarna efterfrågar det, konsumenterna efterfrågar det och de kompetenta kvinnorna efterfrågar det.

Jag tror visst att det spelar roll om man är kvoterad eller inte. Det räcker inte med att du vet hur kompetent du är; du vill gärna att din omgivning ska förstå att du är kompetent också. Om du är inkvoterad finns hela tiden ett ifrågasättande av hur kompetent du egentligen är.

Jag hade i alla fall inte velat bli inkvoterat statsråd. Jag tror att jag har många kvinnor – om inte majoriteten – med mig. Vi behöver inte bli inkvoterade. Vi har kompetensen. Men självfallet finns det historiska skäl. På grund av de manliga nätverken och så vidare har det skapats glastak runt om i vårt samhälle. Vi bryter igenom de glastaken hela tiden. Så kompetenta är vi, Reshdouni! Jag tycker att du ska vara glad över det. Vi är så kompetenta att vi bryter igenom glastaken, och det ska vi fortsätta att göra också i styrelserummen.

Jag tackar för denna intressanta debatt. Det pågår som sagt en process hela tiden, och det kommer fler förslag. Förslag kommer att behövas på familjeområdet och på utbildningsområdet. Det kanske också behövs särskilda åtgärder på jämställdhetsområdet. Vi återkommer hela tiden med åtgärder för att kvinnor också ska kunna ta plats i styrelserummen.

Överläggningen var härmed avslutad.

16 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades
Propositioner
2006/07:118 till arbetsmarknadsutskottet
2006/07:119 till trafikutskottet

17 § Bordläggning

Anmäldes och bordlades
Trafikutskottets betänkande
2006/07:TU13 Rapportering av händelser inom civil luftfart m.m.

Näringsutskottets betänkande
2006/07:NU15 Lag om strukturfondspartnerskap

Konstitutionsutskottets betänkande
2006/07:KU17 Redogörelse för behandlingen av riksdagens skrivelser
till regeringen

Prot. 2006/07:119
4 juni

Utbildningsutskottets betänkande
2006/07:UbU17 Vägar till högskolan för kunskap och kvalitet

Utrikesutskottets betänkande
2006/07:UU3 Norden

18 § Kammaren åtskildes kl. 18.02.

Förhandlingarna leddes av förste vice talmannen.

Vid protokollet

LISBET HANSING ENGSTRÖM

/Eva-Lena Ekman

Innehållsförteckning

1 § Justering av protokoll	1
2 § Anmälan om återtagande av plats i riksdagen.....	1
3 § Avsägelse	1
4 § Anmälan om kompletteringsval till skatteutskottet och EU-nämnden	1
5 § Meddelande om ändring i kammarens sammanträdesplan.....	2
6 § Meddelande om frågestund	2
7 § Meddelande om partiledardebatt.....	2
8 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	2
9 § Svar på interpellation 2006/07:532 om flyktingars rätt till garantipension.....	3
Anf. 1 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m).....	3
Anf. 2 BODIL CEBALLOS (mp)	4
Anf. 3 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m).....	5
Anf. 4 BODIL CEBALLOS (mp)	6
Anf. 5 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m).....	7
Anf. 6 BODIL CEBALLOS (mp)	7
Anf. 7 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m).....	8
10 § Svar på interpellation 2006/07:552 om rättssäkerhet i sjukförsäkringen	8
Anf. 8 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m).....	8
Anf. 9 PERNILLA ZETHRAEUS (v)	9
Anf. 10 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m).....	10
Anf. 11 PERNILLA ZETHRAEUS (v)	11
Anf. 12 CHRISTOPHER ÖDMANN (mp).....	12
Anf. 13 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m).....	13
Anf. 14 PERNILLA ZETHRAEUS (v)	14
Anf. 15 CHRISTOPHER ÖDMANN (mp).....	14
Anf. 16 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m).....	15
11 § Svar på interpellation 2006/07:547 om Situationen för patienter med ME, kroniskt trötthetssyndrom	15
Anf. 17 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd)	15
Anf. 18 ELINA LINNA (v).....	17
Anf. 19 PERNILLA ZETHRAEUS (v)	17
Anf. 20 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd)	19
Anf. 21 ELINA LINNA (v).....	19
Anf. 22 PERNILLA ZETHRAEUS (v)	20

Anf. 23 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd).....	21
Anf. 24 ELINA LINNA (v).....	21
Anf. 25 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd).....	22
12 § Svar på interpellation 2006/07:558 om	
Europakorridoren.....	22
Anf. 26 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c).....	22
Anf. 27 CHRISTIN HAGBERG (s).....	23
Anf. 28 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c).....	24
Anf. 29 CHRISTIN HAGBERG (s).....	24
Anf. 30 MARGARETA CEDERFELT (m).....	25
Anf. 31 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c).....	26
Anf. 32 CHRISTIN HAGBERG (s).....	27
Anf. 33 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c).....	27
13 § Svar på interpellation 2006/07:571 om postlådor i	
glesbygd.....	28
Anf. 34 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c).....	28
Anf. 35 BÖRJE VESTLUND (s).....	28
Anf. 36 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c).....	29
Anf. 37 BÖRJE VESTLUND (s).....	30
Anf. 38 MARGARETA CEDERFELT (m).....	31
Anf. 39 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c).....	31
Anf. 40 BÖRJE VESTLUND (s).....	32
Anf. 41 MARGARETA CEDERFELT (m).....	32
Anf. 42 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c).....	33
14 § Svar på interpellation 2006/07:553 om kommunernas	
solidariska ansvar för flyktmottagandet.....	33
Anf. 43 Integrations- och jämställdhetsminister	
NYAMKO SABUNI (fp).....	33
Anf. 44 LUCIANO ASTUDILLO (s).....	34
Anf. 45 Integrations- och jämställdhetsminister	
NYAMKO SABUNI (fp).....	35
Anf. 46 LUCIANO ASTUDILLO (s).....	36
Anf. 47 Integrations- och jämställdhetsminister	
NYAMKO SABUNI (fp).....	37
Anf. 48 LUCIANO ASTUDILLO (s).....	38
Anf. 49 Integrations- och jämställdhetsminister	
NYAMKO SABUNI (fp).....	39
15 § Svar på interpellation 2006/07:572 om fler kvinnor i	
bolagsstyrelser.....	40
Anf. 50 Integrations- och jämställdhetsminister	
NYAMKO SABUNI (fp).....	40
Anf. 51 ESABELLE RESHDOUNI (mp).....	41
Anf. 52 ANTI AVSAN (m).....	42
Anf. 53 CHRISTOPHER ÖDMANN (mp).....	43
Anf. 54 Integrations- och jämställdhetsminister	
NYAMKO SABUNI (fp).....	44
Anf. 55 ESABELLE RESHDOUNI (mp).....	45
Anf. 56 ANTI AVSAN (m).....	45

Anf. 57 CHRISTOPHER ÖDMANN (mp).....	46
Anf. 58 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO SABUNI (fp).....	46
Anf. 59 ESABELLE RESHDOUNI (mp).....	47
Anf. 60 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO SABUNI (fp).....	48
16 § Hänvisning av ärenden till utskott	48
17 § Bordläggning.....	48
18 § Kammaren åtskildes kl. 18.02.	49

